

Főoldal>Családi ügyek, öröklés>A házasság és a regisztrált partnerkapcsolat vagyoni hatásai>Házassági vagyoni rendszerek

Házassági vagyoni rendszerek

A kapcsolatukban nemzetközi dimenzióval rendelkező házastársak vagyonának felosztására vonatkozó tagállami szabályok a házasság felbontása, különválás vagy az egyik fél halála esetén

Egyre több uniós polgár költözik külföldre, hogy egy másik uniós országban tanuljon, munkát vállaljon vagy családot alapítson. Ennek következtében nő a nemzetközi párok száma, akár házasságban, akár regisztrált élettársi kapcsolatban élnek.

A nemzetközi párok olyan párok, amelyek tagjai eltérő állampolgárságúak, nem a saját országukban, hanem egy másik uniós országban élnek, vagy különböző országokban vannak ingatlanjaik. A nemzetközi pároknak – akár házasságban, akár bejegyzett élettársi kapcsolatban élnek – kezelniük kell vagyonukat mindenekelőtt pedig meg kell azt osztaniuk válás/különválás vagy az egyik fél halála esetén.

Az uniós szabályok segítséget nyújtanak a nemzetközi párok számára ezekben a helyzetekben. Ezek a szabályok 18 uniós tagállamban alkalmazhatók:

Ausztriában, Belgiumban, Bulgáriában, Cipruson, a Cseh Köztársaságban, Finnországban, Franciaországban, Görögországban, Hollandiában, Horvátországban, Luxemburgban, Máltán, Németországban, Olaszországban, Portugáliában, Spanyolországban, Svédországban és Szlovéniában.

Ezek a szabályok határozzák meg, hogy mely uniós ország bíróságai járjanak el a nemzetközi párok vagyonával kapcsolatos ügyekben, és melyik jogot kell alkalmazni a kérdések megoldására. A szabályok azt is leegyszerűsítik, hogy az egyik uniós országból származó ítéleteket és közjegyzői okiratokat hogyan kell elismertetni és végrehajtani egy másik uniós országban.

Kérjük, válassza ki a vonatkozó ország zászlaját a részletes nemzeti információk megjelenítéséhez.

Amennyiben további tájékoztatásra van szüksége, kérjük, vegye fel a kapcsolatot az érintett uniós ország hatóságával vagy jogi szakemberével.

Ellátogathat az Európai Unió Közjegyzőségeinek Tanácsa <http://www.coupleseurope.eu/hu/home> honlapjára is.

Utolsó frissítés: 09/07/2024

A honlapot az Európai Bizottság tartja fenn. Az ezen az oldalon található információ nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság semmilyen felelősséget vagy kötelezettséget nem vállal az e dokumentumban foglalt vagy említett információk és adatok tekintetében. Kérjük, az európai oldalak szerzői jogi szabályai vonatkozásában vegye figyelembe a jogi nyilatkozatot.

Házassági vagyoni rendszerek - Csehország

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

Igen.

A cseh jog szerint minden, ami a házastársak tulajdonát képezi, vagyoni értékkel bír, és forgalomképes, a házastársak vagyonának minősül. A házastársi közös vagyon egy törvényes rendszer, egy külön megállapodás szerinti rendszer vagy egy bírósági ítéletben meghatározott rendszer hatálya alá tartozik.

A törvényes rendszerben minden, amit a házastársak együtt vagy külön szereztek a házasság fennállása alatt, közös vagyonnak minősül az alábbiak kivételével:

- az egyik házastárs személyes szükségleteinek kielégítését szolgáló vagyontárgyak;
- az egyik házastárs által ajándékozás, öröklés vagy hagyomány útján szerzett vagyontárgyak, amennyiben az ajándékozó vagy a végrendelező másképp nem rendelkezett;
- az egyik házastárs által a természetes jogainak megsértésével okozott nem vagyoni kár ellenében kártérítésként kapott vagyontárgyak;
- az egyik házastárs által a különvagyona vonatkozó ügylettel szerzett vagyontárgyak;
- az egyik házastárs különvagyonának megkárosodása, megsemmisülése vagy elvesztése miatt kártérítésként kapott vagyontárgyak.

A törvényes rendszerben az egyik házastárs különvagyonába tartozó vagyontárgyakból származó haszon a közös vagyonba tartozik.

A törvényes rendszerben a házasság fennállása alatt keletkezett minden adósság a közös vagyonba tartozik, kivéve, ha az adósság a házastársak egyike különvagyonának minősülő vagyontárgyhoz kapcsolódik, a különvagyon hasznát meghaladó mértékben, vagy kivéve, ha az egyik házastárs a másik hozzájárulása nélkül vállalta az adósságot. Ez nem vonatkozik a mindennapi vagy alapvető családi szükségletek kielégítésével összefüggésben keletkezett adósságokra.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A házasság, illetve a házastársak megállapodással eltérhetnek a törvényes házassági vagyoni rendszertől. A megállapodás tartalmazhatja a vagyonekülönítés rendszerét vagy egy olyan rendszert, amely a közös vagyon létrejöttét a házasság megszűnése előtti időszakra korlátozza, vagy a megállapodás növelheti vagy csökkentheti a törvényes rendszer szerinti közös vagyon körét. A megállapodás minden, a jog által nem tiltott rendelkezést tartalmazhat bármilyen vagyontárggyal kapcsolatban. A megállapodás rendelkezhet különösen a hatályról, a tartalomról vagy a rendszerről, illetve a törvényes vagy egyéb közös vagyoni rendszer alkalmazandóságának időszakáról vagy egyes konkrét vagyontárgyakról, illetve azok csoportjairól. A megállapodás a törvényes rendszertől eltérően is meghatározhatja a jövőbeli közös vagyont. A megállapodás ezenkívül a házasság megszűnésének esetére is rendelkezhet egy vagyoni rendszerről.

A házassági vagyoni rendszerre vonatkozó megállapodást közokirati formában kell megkötni (vagyis azt közjegyzőnek kell hitelesítenie).

Ha egy házasságkötő pár házassági vagyoni rendszerre vonatkozó megállapodást köt, e megállapodás a házasság napján lép hatályba.

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

A megállapodás minden, a jog által nem tiltott rendelkezést tartalmazhat bármilyen vagyontárggyal kapcsolatban.

A megállapodás nem zárhatja ki vagy módosíthatja a szokásos lakberendezési tárgyakra vonatkozó rendelkezéseket, kivéve, ha az egyik házastárs elhagyta a háztartást, és nem szándékozik visszatérni oda. A megállapodás nem akadályozhatja meg a házastársat családjának ellátásában. A megállapodás – tartalmánál vagy céljánál fogva – nem sértheti harmadik személy jogait, kivéve, ha a harmadik személy hozzájárult ehhez a megállapodásban. A harmadik személy hozzájárulása nélkül megkötött megállapodás nem bír joghatással e személy vonatkozásában.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A házasság megszűnésekor a házastársi vagyon megszűnik ilyen vagyonnak lenni; erre az egyik házastárs halála, holtjának nyilvánítása vagy a házasság felbontása esetén kerül sor. A házastársi vagyon megszűnésekor a fennmaradó vagyont meg kell osztani.

A házasság érvénytelenítése esetén úgy kell tekinteni, mintha a házasság létre sem jött volna. Az érvénytelenítést követően a pár vagyoni jogait és kötelezettségeit ugyanúgy kezelik, mint a házasság felbontását követően.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

A házastársi vagyon megszűnik, és azt ezt követően meg kell osztani. Az elhunyt házastárs törvényes örököse első és második sorban a túlélő házastárs.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A bíróság.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

A házastársak bármelyike által (többek között) a házasságot megelőzően szerzett vagyontárgyak nem tartoznak a házastársi vagyonba a törvényes rendszer alapján. A törvényes rendszerben a házasság fennállása alatt keletkezett minden adósság a közös vagyonba tartozik, kivéve, ha az adósság a házastársak egyike különvagyonának minősülő vagyontárgyhoz kapcsolódik, a különvagyon hasznát meghaladó mértékben, vagy kivéve, ha az egyik házastárs a másik hozzájárulása nélkül vállalta az adósságot. Ez nem vonatkozik a mindennapi vagy alapvető családi szükségletek kielégítésével összefüggésben keletkezett adósságokra.

A közös vagyonnal vagy annak egyes részeivel kapcsolatos nem mindennapi ügyekben a házastársak együtt járhatnak el jogügyletekben, kivéve, ha az egyik házastárs a másik hozzájárulásával jár el. Ha az egyik házastárs alapos ok nélkül és a házaspár, a család vagy a családi háztartás érdekeivel ellentétes módon megtagadja a hozzájárulást, vagy képtelen akarátat kinyilvánítani, a másik házastárs kérheti, hogy helyette a bíróság adja meg a hozzájárulást.

Ha az egyik házastárs a másik házastárs hozzájárulása nélkül jár el jogügyletekben olyan esetben, amelyben az eljáráshoz hozzájárulás szükséges, a másik házastárs érvénytelenné nyilváníthatja ezen eljárást. Ha a közös vagyon egyik részét az egyik házastárs kereskedelmi célra kívánja felhasználni, és ha a vagyon e részének eszközértéke meghalad egy bizonyos, a házastársak vagyoni helyzetéhez mért összeget, a másik házastárs hozzájárulása szükséges a vagyon ilyen jellegű első felhasználásához. Ha a másik házastársat kizárták ezen eljárásból, érvénytelenné nyilváníthatja azt. Ha a közös vagyon egyik részét egy kereskedelmi társaságban vagy egy szövetkezetben történő részesedésszerzésre kívánják felhasználni, vagy ha az ilyen részesedésszerzés egy társaság vagy szövetkezet adósságainak garanciával való fedezését eredményezi egy bizonyos, a házaspár vagyoni helyzetéhez mért mértéket meghaladó mértékben, szükség van a másik házastárs hozzájárulására; ha a másik házastársat kizárták ezen eljárásból, érvénytelenné nyilváníthatja azt.

Ha a házastársak szerződéses vagyoni rendszerben állapodtak meg, a megállapodás – tartalmánál vagy céljánál fogva – nem sértheti harmadik személy jogait, kivéve, ha a harmadik személy hozzájárult ehhez a megállapodásban. A harmadik személy hozzájárulása nélkül megkötött megállapodás nem bír joghatással e személy vonatkozásában.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

A közös vagyon megszüntetése vagy felszámolása, illetve körének csökkentése esetén a korábban közös kötelezettségek és jogok megosztás útján megszűnnek. Ha a csökkentett, megszüntetett vagy felszámolt vagyon megosztására nem kerül sor, arra a közös vagyonra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

A vagyon megosztása nem sértheti harmadik személy jogait. Ha a megosztással sérültek harmadik személy jogai, e személy kérheti, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a megosztás nem bír hatással e személy vonatkozásában. Az adósságok csak a házastársak között oszthatók meg.

Elsősorban a házastársaknak kell megegyezésre jutniuk a közös vagyon megosztását illetően, ha ez lehetséges (például a házasság felbontása vagy a közös vagyon körének csökkentése esetén). A megosztással kapcsolatos megállapodás minden esetben a közös vagyon köre csökkentésének, illetve a közös vagyon megszüntetésének vagy felszámolásának napjától hatályos függetlenül attól, hogy a megállapodásra a közös vagyon körének csökkentését, illetve a közös vagyon megszüntetését vagy felszámolását megelőzően vagy azt követően került-e sor.

A megosztással kapcsolatos megállapodást írásba kell foglalni, ha azt a házasság fennállása alatt kötötték meg, vagy ha a megosztandó vagyontárgyak bármelyike miatt írásbeli tulajdonjog-átruházási megállapodásra van szükség (például ingatlanok esetében). Ha a megosztással kapcsolatos megállapodást nem kell írásba foglalni, és ha az egyik házastárs tervezi meg a megosztást, a másik házastársnak a megosztás elfogadásáról szóló nyilatkozatot kell tennie az előbbi házastárs felé.

Ha a házastársak nem egyeznek meg a megosztásban, bármelyikük kérheti a bíróság döntését. A bíróságnak azon helyzet alapján kell a megosztásról döntenie, amely a házastársi vagyon köre csökkentésének, illetve a házastársi vagyon megszüntetésének vagy felszámolásának időpontjában fennállt.

A megosztás során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a megosztandó vagyonból a házastársakat megillető hányadoknak azonosnak kell lenniük;
- mindkét házastársnak meg kell térítenie azokat a forrásokat, amelyeket a közös vagyonból különvagyonra költött;
- mindkét házastársnak joga van a különvagyonából a közös vagyonra költött források megtérítését követelni;
- figyelembe kell venni az eltartott gyermekek szükségleteit;
- figyelembe kell venni, hogy az egyes házastársak hogyan gondoskodtak a családról, különösen hogy hogyan gondoskodtak a gyermekekről és a családi háztartásról;
- figyelembe kell venni, hogy az egyes házastársak hogyan járultak hozzá a közös vagyon megszerzéséhez és fenntartásához.

Ha a közös vagyon körének csökkentésétől, illetve a közös vagyon megszüntetésétől vagy felszámolásától számított három éven belül nem került sor az e vagyon részét képező vagyontárgyak megosztására vagy a megosztással kapcsolatos megállapodás megkötésére, illetve nem kérték, hogy a bíróság döntsön a megosztásról, úgy kell tekinteni, hogy a házastársak vagy korábbi házastársak az alábbiak szerint végezték el a megosztást:

- az ingóságok azon házastárs tulajdonát képezik, aki kizárólagos tulajdonosként arra használja azokat, hogy kielégítse saját, illetve családjának vagy családi háztartásának szükségleteit;
- az egyéb ingóságok és az ingatlanok egyenlő arányban a két házastárs közös tulajdonát képezik;
- a tulajdonnal kapcsolatos egyéb jogok, kötelezettségek és adósságok egyenlő arányban illetik meg, illetve terhelik mindkét házastársat.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Az ingatlanokon fennálló dologi jogok alapítására vagy átruházására, illetve az ilyen jogok módosítására vagy visszavonására vonatkozó jogügyleteket írásba kell foglalni. Ha az átruházás az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett ingatlanok tulajdonjogát érinti, a tulajdonjog-változás az e nyilvántartásba történő bejegyzéssel lép hatályba.

Utolsó frissítés: 14/12/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Németország

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

Minden esetben a konkrét családi vagyoni rendszer határozza meg, hogy kinek a tulajdonát képezi a házasság fennállása alatt szerzett vagyon, és hogy e vagyont hogyan kell megosztani a házasság megszűnését követően. A házasság tulajdonjogokra gyakorolt hatásaira a német polgári törvénykönyv (

Bürgerliches Gesetzbuch – BGB) házassági vagyoni rendszerekre vonatkozó rendelkezései az irányadók. A BGB a következő vagyoni rendszereket ismeri el: közszereményi rendszer (*Zugewinnungsgemeinschaft*), vagyonekülönítési rendszer (*Gütertrennung*) és „választható közszereményi rendszer” (*Wahl-Zugewinnungsgemeinschaft*).

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A közszereményi rendszer alkalmazandó, kivéve, ha a házastársak ettől eltérően állapodnak meg közjegyzői házassági szerződés útján. A közszereményi rendszer a vagyoni házasság fennállása alatt történő elkülönítését és a házasság fennállása alatti vagyonszaporulatnak a vagyoni rendszer megszűnését követő kiegyenlítését jelenti.

Ezzel szemben a vagyonekülönítési rendszert közjegyzői szerződésben kell kikötniük a házastársaknak. A vagyonekülönítési rendszer a házastársak vagyontárgyainak teljes elkülönítését jelenti a vagyonszaporulatnak a házasság megszűnésekor történő kiegyenlítése nélkül. Mindkét házastárs megtartja a házasságkötés előtt és a házasság fennállása alatt szerzett saját vagyont. A vagyonekülönítési rendszer kifejezett szerződés nélkül is létrejöhet a házastársak között, például ha a vagyoni rendszert anélkül szünteti meg vagy zárja ki a házassági szerződés, hogy ezzel egyidejűleg a felek másik vagyoni rendszerben állapodnának meg.

A vagyoni közösségi rendszert szintén közjegyzői szerződésben kell kikötniük a házastársaknak. A vagyoni közösségi rendszerben a házasságkötés előtt tulajdonolt vagyontárgyak és a házasság fennállása alatt szerzett vagyontárgyak általában a házastársak közös vagyonába kerülnek (*Gesamtgut* – közösen tulajdonolt vagyoni). A házastársak emellett saját különvagyonnal (*Sondergut*) is rendelkezhetnek, amely nem képezi a házastársi közös vagyoni részét. Ezek olyan dolgok, amelyek nem ruházhatók át jogügyletekkel, mint például a nem lefoglalható követelések vagy a személyegyesítő társaságbeli részesedések. Végül mindegyik házastárs jogosult bizonyos vagyontárgyakat különvagyontként fenntartani. A házastársak a vagyoni közösség egy különleges formájában, mégpedig az úgynevezett szereményközösségi rendszerben (*Errungenschaftsgemeinschaft*) is megállapodhatnak. Ehhez a házassági szerződésben ki kell kötniük, hogy a házasságkötés előtt szerzett összes vagyontárgy fenntartott vagyonnak minősül.

A választható közszereményi rendszer egy francia-német vagyoni rendszer, amelynek célja egy francia és egy német állampolgár közötti jogviszonyokban a házassági vagyoni rendszerek közötti különbségek miatt felmerülő esetleges problémák elkerülése. Ha a házastársak ezt a vagyoni rendszert választják, vagyontárgyaik elkülönítve maradnak a házasság fennállása alatt, akárcsak a német közszereményi rendszer esetében. Csak a vagyoni rendszer megszűnésekor kell kiegyenlíteni a házastársak vagyonának értékében bekövetkezett növekedést a két házastárs között. A német közszereményi rendszerrel való tartalmi hasonlóság ellenére a választható közszereményi rendszer számos, a franciaországi szabályok által befolyásolt különleges jellemzővel rendelkezik. Például a fájdalomdíjakat és az ingatlan értékében (például az építési telekként történő besorolás miatt) bekövetkező esetleges növekedéseket nem veszik figyelembe a vagyonszaporulat kiegyenlítésekor.

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

Ha a házastársak véleménye szerint a törvényes vagyoni rendszer – a közszereményi rendszer – nem felel meg házasságuknak, közjegyzői házassági szerződést köthetnek. E szerződésben megállapodhatnak a vagyonekülönítési vagy a vagyoni közösségi rendszerben, vagy egy konkrét vagyoni rendszer keretében a törvényi rendelkezésektől eltérő rendelkezéseket állapíthatnak meg. A szerződés a nyugdíj megosztására vagy a tartásra vonatkozó rendelkezéseket is tartalmazhat.

Házassági szerződés megkötésekor azonban ügyelni kell arra, hogy az abban foglalt rendelkezések ténylegesen érvényesek legyenek. Például ha a házassági szerződés egyoldalúan hátrányos helyzetbe hozza az egyik házastársat, bizonyos egyéb körülmények fennállása mellett a szerződés adott esetben a jó erkölcs elfogadott elveivel ellentétesnek és ezért semmisnek tekintendő. Ebben az esetben továbbra is a házassági szerződés által elméletileg kizárt törvényi rendelkezéseket kell alkalmazni. Az ítélezési gyakorlat e területen rendkívül változó. Végül soron csak eseti alapon dönthető el, hogy egy rendelkezés valóban ellentétes-e a jó erkölcs elfogadott elveivel, és ezért semmis-e, vagy hogy azt módosítani kell-e.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyoni felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A törvényes vagyoni rendszerben – a közszereményi rendszerben – a vagyonszaporulat kiegyenlítésére a vagyoni rendszer (például az egyik házastárs halála, a házasság felbontása vagy egy eltérő vagyoni rendszerre vonatkozó szerződéses megállapodás miatt történő) megszűnésekor kerül sor. A vagyonszaporulat kiegyenlítése azt jelenti, hogy annak a házastársnak, aki a házasság fennállása alatt a másik házastársnál több vagyont szerzett, pénzfizetés formájában kompenzálnia kell a másik házastársat a vagyonszaporulatbeli különbség felével.

A vagyoni közösségi rendszerben a közös vagyoni megosztására kerül sor a házasság felbontása esetén az esetleges kötelezettségek teljesítését követően. Főszabály szerint mindkét házastárs jogosult a fennmaradó többlet felére. Ha viszont a házastársak vagyonekülönítésben állapodtak meg, a két házastárs vagyonának teljes elkülönítése miatt nem kerül sor kiegyenlítésre a házassági rendszer megszűnését követően.

A tartáshoz való jog független a házassági vagyoni rendszertől. Ha a házastársak külön élnek anélkül, hogy a házasságot felbontották volna, a rászoruló házastárs általában tartásra jogosult az erre gazdaságilag képes házastársától. A tartási igény csak a házasság felbontásáig áll fenn. A házasság felbontását követően mindazonáltal a rászoruló házastárs bizonyos körülmények között a házasság felbontása utáni tartásra tarthat igényt. A jog az alábbi tartási igényeket ismeri el: gyermekgondozási tartás, életkor, betegség vagy fogyatékosság miatti tartás, munkanélküliség miatti tartás, jövedelemkiegészítő tartás, a tanulás, továbbképzés és átképzés idejére járó tartás, valamint méltányossági tartás.

A házasság érvénytelenítésének indokoltsága esetén egyes esetekben az érvénytelenítést követően is fennállhat kompenzációs és tartási igény.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

A közszereményi rendszerben a vagyonszaporulat kiegyenlítésére kerül sor az egyik házastárs halála esetén a törvényes örökrész (*gesetzlicher Erbteil*) átalányjellegű, egynegyed mértékű megnövelésével, függetlenül attól, hogy ténylegesen gyarapodott-e az elhunyt házastárs vagyona a házasság fennállása alatt. Ha a túlélő házastárs nem örökös, vagy visszautasítja az örökséget, követelheti a tényleges vagyonszaporulat kiegyenlítését és a minimális kötelező részt (*kleiner Pflichtteil*). A minimális kötelező részt a törvényes örökrész alapján számítják ki, minek során nem veszik figyelembe a vagyonszaporulat átalányjellegű egynegyedét.

Ha a házastársak vagyonekülönítési rendszerben állapodtak meg, a házasság megszűnésekor nem kerül sor a vagyonszaporulat átalányjellegű kiegyenlítésére. Az öröklés általánosan alkalmazandó törvényes rendjét kell alkalmazni.

A vagyoni közösségi rendszerben a hagyaték a közös vagyoni felét, a fenntartott vagyont és az elhunyt személy különvagyont foglalja magában. A túlélő házastárs örökrészét az általános rendelkezéseknek megfelelően kell meghatározni.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A családjogi bíróság rendelkezik hatáskörrel a vagyoni ügyekben, vagyis a házassági vagyoni szabályokon alapuló követelésekre, különösen a házastársak vagyonszaporulatának kiegyenlítésére vonatkozó eljárásokban.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

Egy házassági személy jellemzően csak a saját tartozásaiért felel, és kizárólag a saját vagyonával. Ez alól kivételt képeznek a család mindennapi szükségleteinek észszerű mértékű fedezésére szolgáló ügyletek.

A közszereményi rendszerben azonban léteznek bizonyos kivételek azon elv alól, hogy a házastárs szabadon rendelkezhet saját vagyonával. Ha az egyik házastárs rendelkezni kíván teljes vagy csaknem teljes saját vagyonával (értékesíteni kívánja, vagy el szeretné ajándékozni azt stb.), ehhez a másik

házas társ hozzájárulása szükséges. Ugyanez vonatkozik arra az esetre, ha egy házas személy olyan ingóságokkal kíván rendelkezni, amelyek a kizárólagos tulajdonába tartoznak ugyan, de a házaspár háztartásának részét képezik.

A vagyonekülönítési rendszerben viszont mindkét házastárs szabadon rendelkezhet teljes vagyonával, és nincs szükség a másik házastárs hozzájárulására a háztartás részét képező ingóságokkal való rendelkezéshez.

Ha a házastársak a vagyonközösségi rendszerben állapodtak meg, főszabály szerint közösen kezelik közös vagyonukat, kivéve, ha a házassági szerződés az egyik házastársat teszi a vagyon kezelőjévé. A közös vagyon kizárólag akkor felel az olyan jogügyletből eredő kötelezettségért, amelyet az egyik házastárs a vagyonközösség fennállása alatt kötött, ha a másik házastárs hozzájárult a jogügyletbe, vagy ha a jogügylet a hozzájárulása nélkül is joghatással bír a közös vagyon szempontjából.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

A házastársi közös lakás és a háztartási cikkek a házastársak különélése során vagy a házasság felbontását követően oszthatók meg. Ha egyébként közös tulajdon keletkezett, és a házastársak nem tudnak megegyezni, a vagyontárgyat el kell árverezni, és a bevételt meg kell osztani.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Ha a házastársak a vagyonközösségi rendszert választják házassági vagyoni rendszerként, a közjegyzői házassági szerződést be kell nyújtaniuk az ingatlan-nyilvántartáshoz, és kérniük kell e nyilvántartás kijavítását. Minden más esetben, vagyis ha a házastársak nem a vagyonközösségi rendszert választják házassági vagyoni rendszerként, az ingatlan-nyilvántartást nem kell kijavítani.

Utolsó frissítés: 02/11/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Spanyolország

1 Léteznek-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mít ír elő?

1.1. Jogrendszer: Általános polgári jog és az egyes autonóm közösségek joga

Helytelen lenne azt mondani, hogy Spanyolországban egyetlen jogi szabályozás vagy házassági vagyoni rendszer létezik. Az állam mellett egyes autonóm közösségek jogosultak polgári jogi jogszabályokat elfogadni (bár nem minden esetben szabályozhatják a házassági vagyoni rendszereket is). Ez azt jelenti, hogy minden spanyol állampolgár különös regionális állampolgársággal (*vecindad civil*) is rendelkezik spanyol állampolgársága mellett. Ez határozza meg, hogy az adott állampolgár általános polgári jog, illetve különös vagy regionális polgári jog hatálya alá tartozik-e (a polgári törvénykönyv 14. cikke).

A saját polgári joggal rendelkező régiók közé tartozik Aragónia, Katalónia, a Baleár-szigetek, Navarra, Baszkföld, Galícia és Valencia (bár ez utóbbi nem szabályozza a házassági vagyoni rendszereket, mivel az általa elfogadott jogszabályt alkotmányellenesnek nyilvánította az alkotmánybíróság [*Tribunal Constitucional*]). A többi autonóm közösség polgárai így „általános” regionális állampolgársággal (*vecindad civil común*) rendelkeznek (a polgári törvénykönyv 14. cikke szabályozza a regionális állampolgárság megszerzésének módját).

– A spanyol állampolgárok közötti (nemzetközi vonatkozással nem rendelkező) házasság esetében a házassági vagyoni rendszerre alkalmazandó jog azonosításához – és annak megállapításához, hogy az általános jogot vagy egy adott autonóm közösség jogát kell-e alkalmazni – a polgári törvénykönyv bevezető részében (*Título Preliminar del Código Civil*) foglalt interregionális jogi szabályokat kell alkalmazni (a polgári törvénykönyv 9. cikkének (2) és (16) bekezdése).

A polgári törvénykönyv szerinti szabályozás alkalmazandó az általános regionális állampolgársággal rendelkező házastársak esetében.

Ha a házastársak nem rendelkeznek ilyen általános regionális állampolgársággal, az egyik házastárs regionális állampolgárságához vagy szokásos tartózkodási helyéhez kapcsolódó jogot kell alkalmazni, amelyben a felek közösen állapodnak meg a házasságkötés előtt készült közokiratban. Ilyen jogválasztás hiányában a közvetlenül a házasságkötést követő közös szokásos tartózkodási hely szerinti jogot kell alkalmazni. Végül ilyen tartózkodási hely hiányában a házasságkötés helye szerinti jogot kell alkalmazni.

Kivételesen, ha a házastársak eltérő regionális állampolgársággal rendelkeznek, abban az esetben, ha a házassági vagyoni rendszer mindkét régióban a vagyonekülönítési rendszer (és a fent említett szabályok alapján alkalmazandó rendszer eltér ettől), a polgári törvénykönyv szerinti vagyonekülönítési rendszert kell alkalmazni.

– Ha az egyik házastárs nem spanyol állampolgár, vagy a házaspárt egy másik országhoz fűzi kapcsolat, az alkalmazandó jogot az (EU) 2016/1103 rendelet 33. cikkének rendelkezései alapján kell meghatározni, amely cikket a spanyol állampolgárokkal kapcsolatban úgy értelmezik, hogy amennyiben a rendelet az állampolgárságra hivatkozik kapcsolólagként, úgy ezt a regionális állampolgárságra való hivatkozásként kell értelmezni.

A regionális állampolgárság fogalma azonban csak a spanyol állampolgárok esetében alkalmazandó (a polgári törvénykönyv 15. cikke); ezért mivel az külföldiekre nem alkalmazandó, a 33. cikk (2) bekezdését kell alkalmazni, amely az állampolgárság szerinti jogot a legszorosabb kapcsolat szerinti joggal, vagyis azon területi egység jogával váltja fel, amelyhez a házastársakat a legszorosabb kapcsolat fűzi.

1.2. Házassági vagyoni rendszerek a házastársak közötti megegyezés hiányában a polgári törvénykönyv és az autonóm közösségek törvényei alapján

A házassági vagyoni rendszer olyan esetekben történő meghatározását illetően, amelyekben nem született megállapodás a házastársak között, az alkalmazandó belső polgári jogtól függő kiegészítő jogszabályi rendelkezéseket kell alkalmazni:

Polgári törvénykönyv (akkor alkalmazandó, ha az alkalmazandó jog nem Aragónia, Katalónia, a Baleár-szigetek, Navarra, Baszkföld vagy Galícia joga): vagyonközösség (*sociedad de gananciales*) (a polgári törvénykönyv 1344. és azt követő cikkei). Ebben a rendszerben a házastársak bármelyike által szerzett vagyontárgyak és vagyoni előnyök mindkettőjük közös vagyonává válnak. A házastársak személyes vagyona lényegében a házasságba vitt vagyont és a házasság fennállása alatt ingyenesen vagy a személyes vagyon fejében szerzett vagyont foglalja magában. A házasságkötés előtt szerzett állandó lakóhelyre egy különös rendszer vonatkozik, amelyben a házasságkötés előtt szerzett egyéb vagyonnal ellentétben (amely minden esetben személyes vagyon) a közös forrásból ezt követően teljesített kifizetések az állandó lakóhelyet arányosan közös vagyonná alakítják át. Kétség esetén vélelmezni kell, hogy a vagyon közös vagyon. A közös vagyon felelősségi rendszere ugyanígy van szabályozva, és az magában foglalja a valamely szakma vagy művészeti tevékenység rendszeres gyakorlásából, illetve a rendszeresen folytatott kereskedelemről származó vagyont. Ha az adósságot csak az egyik házastárs vállalta, alapvetően kizárólag ez a személy felel a vagyonával; ha ez nem elegendő, a közös vagyont is lefoglalhatják. Ebben az esetben mindazonáltal a másik házastárs a vagyonközösség megszüntetését kérheti, és ekkor a közös vagyon helyett a közös vagyonból az adós házastársra eső rész válik lefoglalhatóvá; ettől kezdve a házasság a vagyonekülönítési rendszer hatálya alá kerül. A közös vagyont a házastársak közösen kezelik (jóllehet napi szinten – családon belüli hatalom [*potestad doméstica*] – a házastársak bármelyike kezelheti azt). A személyes vagyon kezeléséért a vagyonnal rendelkező házastárs felelős (jóllehet a házastársi közös lakásra különös rendelkezések vonatkoznak, mivel bár az adott esetben csak az egyik házastárs tulajdonába tartozik, a másik házastárs hozzájárulására vagy – ennek hiányában – bírósági jóváhagyásra van szükség). A közös vagyonnal való rendelkezéshez vagy annak megterheléséhez mindkét házastárs hozzájárulására van szükség.

Aragónia: az aragóniai regionális törvénykönyv (*Código de Derecho Foral de Aragón*) 210. és azt követő cikkeiben szabályozott vagyonközösség (*consorcio conyugal*). Ebben a rendszerben a házastársak bármelyike által munka, tevékenység vagy tőkehozam révén szerzett vagyontárgyak vagy vagyoni előnyök közös vagyonná válnak. A házastársak személyes vagyona lényegében a házasságba vitt vagyont és a házasság fennállása alatt ingyenesen vagy a személyes vagyon fejében szerzett vagyont foglalja magában. Kétség esetén vélelmezni kell, hogy a vagyon közös vagyon. Aragónia polgári joga szerint a házasságkötés előtt szerzett vagyon – az állandó lakóhelyet is ideértve – minden esetben személyes vagyon, kivéve, ha az összes költséget halasztva kell megfizetni, és azokat teljes mértékben közös forrásokból fizetik meg a házasságkötést követően. E vagyoni jogi rendszer esetében szabályozott a felelősségi rendszer. Ha az adósságot csak az egyik házastárs vállalta, ez a személy egyedül felel a saját vagyonával; ha ez nem elegendő, valamint a közös vagyonra olyan adósság miatt vezetett végrehajtás esetén, amelyért csak az egyik házastárs felel, az adós házastársa gyakorolhatja a közös vagyonból rá eső rész értékének megőrzéséhez való jogát, és annak megszüntetése nélkül kérheti a vagyonközösség felszámolását kizárólag a megőrzendő érték meghatározása céljából.

Meg kell említeni, hogy Aragóniában a túlélő házastársat haszonélvezeti jog (*usufructo viudal aragonés*) illeti meg, amely amellett, hogy öröklési jog, az élőket megillető jövőbeli jog (*derecho expectante de viudedad*) is egyben.

Katalónia: vagyonekülönítés (a katalóniai polgári törvénykönyv [*Código Civil de Cataluña*] 232-1. cikke). Ebben a rendszerben mindkét házastárs jogosult teljes vagyonának tulajdonlására, élvezetére, kezelésére és szabad használatára. Azzal kapcsolatos kétség esetén, hogy melyik házastárs tulajdonába tartozik egy vagyontárgy vagy jog, úgy kell tekinteni, hogy az mindkettőjük tulajdonát képezi egyenlő és oszthatatlan részekben. Vélelmezendő azonban, hogy az egyik házastárs tulajdonában lévő személyes használatú, nem rendkívüli értékű ingóságok és a közvetlenül az egyik házastárs tevékenységének gyakorlására szolgáló vagyon e házastárs kizárólagos tulajdonát képezi.

Baleár-szigetek: vagyonekülönítés (a baleár-szigeteki polgári törvénykönyv [*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*] 3. cikke Mallorcát illetően, 65. cikke Menorcát illetően és 67. cikke Ibizát és Formenterát illetően). Ebben a rendszerben az egyes házastársaknak a házasságkötés időpontjában meglévő vagyona, valamint a házasság fennállása alatt bármilyen módon megszerzett minden vagyon az adott házastárs személyes vagyonának tekintendő.

Navarra: vagyonközösség (*conquistas*) (a navarrai új törvénykönyv [*Fuero Nuevo de Navarra*] 87. és azt követő törvényei). Ebben a rendszerben a megszerzett vagyon (többek között) a házasság fennállása alatt a házastársak bármelyike által munka vagy egyéb tevékenység révén megszerzett vagyont, valamint a közös, illetve személyes vagyon hasznait és hozamát foglalja magában. A személyes vagyon azt a vagyont foglalja magában, amelyet az egyik házastárs a házasságkötés előtti kifizetés útján szerez, akkor is, ha a szerzésre a házasság fennállása alatt kerül sor, vagy a költségeket vagy ellenértéket teljes mértékben vagy részben a másik házastárs pénzeszközeiből vagy a közös vagyonból fizetik ki, illetve a házasságkötés előtt vagy a házasság fennállása alatt haszon címén történő szerzések esetében. A nem személyes vagyonként dokumentált teljes vagyon közös vagyonnak minősül. A lakóhelyre és a lakberendezési tárgyakra egy különös rendszer vonatkozik, ha azokat teljes mértékben vagy részben a házasság fennállása alatt fizették ki, akkor is, ha azok korábbi tulajdonlásból származnak. Ebben az esetben, ha a kifizetést kizárólag az egyik házastárs teljesítette, a vagyontárgy e házastárs személyes vagyonába kerül. Ha a kifizetésre a két házastárs vagyonából került sor, a vagyontárgy oszthatatlan közös tulajdonukba kerül hozzájárulásaik arányában. Ha a kifizetésre egyik vagy mindkét házastárs vagyonából és a közös vagyonból együtt került sor, az oszthatatlan közös tulajdon az egyes házastársak és a vagyonközösség hozzájárulásainak arányában áll fenn. A közös vagyon és a személyes vagyon kezelésének és az azokkal kapcsolatos felelősség rendszere szintén szabályozott. Személyes adósságok felmerülésekor abban az esetben, ha az adós házastárs személyes vagyona nem elegendő, a hitelező a közös vagyonból történő lefoglalást kérhet, amiről értesítik a másik házastársat. Ha a másik házastárs nem válaszol, és a közös vagyont lefoglalják, végrehajtásra kerül sor, és úgy tekintendő, hogy az adós házastárs megkapta a ráeső rész értékét, ha a másik házastárs saját forrásaiból teljesít kifizetést, vagy ha a vagyonközösséget felszámolják. A másik házastárs mindazonáltal a lefoglalásról szóló értesítéstől számított kilenc napon belül kérheti, hogy a közös vagyon lefoglalását helyettesítsék a vagyonközösség felszámolása során az adós házastársnak juttatott fennmaradó vagyonnal. Ebben az esetben a lefoglalás a vagyonközösség megszüntetésével és felszámolásával, valamint ettől kezdve a vagyonekülönítési rendszer alkalmazásával jár.

Baszkföld: ha mindkét házastárs a bizkaiai alföldön, Aramaióban vagy Lodióban rendelkezik lakóhellyel, a házasságra a regionális általános vagyonközösségi rendszer (*comunicación foral de bienes*) irányadó. Ha csak az egyik házastárs rendelkezik regionális állampolgársággal a bizkaiai alföldön, Aramaióban vagy Lodióban, e rendszer alkalmazandó, ha az megfelel a házastársak első közös szokásos tartózkodási helyének; ennek hiányában a házasságkötés helye szerinti rendszert kell alkalmazni. Baszkföld többi részén megállapodás hiányában a házassági vagyoni rendszer a polgári törvénykönyv szerinti vagyonközösségi rendszer (*sociedad de gananciales*) (a baszkföldi regionális polgári törvény [*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*] 127. és azt követő cikkei). A regionális általános vagyonközösségi rendszerben – származásától függetlenül – minden, valamelyik házastárs tulajdonába tartozó és bármilyen módon megszerzett vagyontárgy, jog és részesedés egyenlő arányban megoszlik a házastársak között. Ez egyaránt vonatkozik a házasságba vitt vagyonra és a házasság fennállása alatt szerzett vagyonra a vagyontárgy elhelyezkedésétől függetlenül. Ezen elméletileg általános jelleg ellenére a közös vagyon köre a megszűnés okától függően változik. Így ha a házasság az egyik házastárs halála miatt szűnik meg, és a házasságból gyermekek születtek, a vagyonközösség általános jellegű. Mindazonáltal ha a házasság az egyik házastárs halála miatt szűnik meg, de a házasságból nem születtek gyermekek, vagy ha a házasság más okból szűnik meg (például felbontják azt), a vagyonközösség a szerzésekre vagy a fizetés ellenében szerzett vagyonra korlátozódik a házasságba vitt és az ingyenesen kapott vagyon kivételével.

Galícia: vagyonközösség (*gananciales*) (a galíciai polgári törvény [*Ley de Derecho Civil de Galicia*] 171. cikke).

2 A házastársak milyen házassági vagyoni jogi rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

Igen.

A házastársak úgy alakíthatják ki házassági vagyoni jogi rendszerüket, hogy az előző szakaszban említett kiegészítő rendelkezéseket nem alkalmazzák. E célból egy házasság előtti megállapodást kell közjegyző előtt közokiratba foglalniuk (a polgári törvénykönyv 1280. és 1315. cikke), amelyet be kell jegyezni az anyakönyvi nyilvántartásba, a közjegyzőnek pedig a megállapodás aláírásának napján meg kell küldenie a közokirat hiteles elektronikus másolatát a megfelelő anyakönyvvezetőnek a házassági anyakönyvhöz csatolandó bizonyítékként (az anyakönyvi nyilvántartásról szóló törvény [*Ley del Registro Civil*] 60. cikke).

A házastársak a házasság fennállása alatt is módosíthatják a házassági vagyoni jogi rendszert azonos formai követelmények betartása mellett (a polgári törvénykönyv 1331. cikke) és harmadik személyek jogainak megsértése nélkül (a polgári törvénykönyv 1317. cikke).

Ugyanez a lehetőség biztosított a házasságot szabályozó saját polgári joggal rendelkező autonóm közösségekben is az alábbi rendelkezések alapján: a katalóniai polgári törvénykönyv 231-10. és azt követő cikkei; a baleár-szigeteki polgári törvénykönyv 3. cikke Mallorcát és Menorcát (*capítulos*) illetően, valamint 66. cikke Ibizát és Formenterát (*espólits*) illetően; a baszk polgári törvény 125. és azt követő cikkei; a galíciai polgári törvény 171. és azt követő cikkei; az aragóniai regionális törvénykönyv 185. cikke; a navarrai regionális polgári törvénykönyv 78. és azt követő törvényei.

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni jogi rendszerben való megállapodásnak?

A házastársak szabadon dönthetnek házassági vagyoni jogi rendszerükről, és bármelyik rendszer alkalmazását választhatják, ideértve azokat is, amelyeket bármelyik spanyol polgári törvény szabályoz (e törvények részletesen szabályozzák mind a megállapodás hiányában alkalmazandó házassági vagyoni jogi

rendszer, mind azokat a rendszereket, amelyekben a felek megállapodhatnak), és amelyeket más államok jogszabályi rendelkezései szabályoznak. A jogszabállyal ellentétes vagy tisztességtelen, illetve az egyes házastársak jogainak egyenlőségét korlátozó rendelkezések azonban nem foglalhatók megállapodásba (a polgári törvénykönyv 1328. cikke és a spanyol alkotmány 14. cikke).

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A házasság érvénytelenítése, a különválás és a házasság felbontása megszünteti a házassági vagyoni jogi rendszert. Ezt a különböző házassági vagyoni jogi rendszerek különféle rendelkezései írják elő (ideértve többek között a polgári törvénykönyv 1392. cikkét a vagyontársaságot illetően vagy a polgári törvénykönyvnek a vagyonszerzésben való részvétel rendszerét szabályozó 1415. cikkét).

A vagyontársasági rendszerekben a polgári perrendtartásban (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) meghatározott eljárást kell követni a felszámoláshoz. Ezen eljárás lefolytatása során egyfajta közös tulajdonban lévő vagyon jön létre a házastársak között a többi vagyontársasági rendszertől eltérően egy különös jogi rendszerrel, amely fennmarad a közösség időtartamára, amíg a megfelelő felszámolási-megosztási ügyletek útján nem történik meg az egyes tulajdonosok tekintetében a vagyon konkrét, egyedi megosztása.

A vagyontársaság (*sociedad de gananciales*) felszámolható a házastársaknak a polgári törvénykönyv 1392–1410. cikkében foglalt szabályok alapján közjegyző jelenlétében létrejött közös megegyezésével, illetve a házastársak közötti megegyezés hiányában a bíróságon a polgári perrendtartás szerinti eljárás alkalmazásával (806. és azt követő cikkek).

A vagyontársasági rendszerben nem szükséges felszámolni a házassági vagyoni jogi rendszert, mivel mindkét házaspár a saját vagyonának tulajdonosa. A kezdettől fogva mindkét házastárs tulajdonába tartozó vagyon egy közös tulajdoni rendszer hatálya alá tartozik, amely a házasság érvénytelenítését, a különválást vagy a házasság felbontását követően változatlanul fennmarad annak sérelme nélkül, hogy a tulajdonosok bármelyike kérheti a vagyon megosztását (akárcsak a közös tulajdon valamennyi esetében).

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni jogi rendszerre a házastársak egyikének halála?

A halál szintén megszünteti a házassági vagyoni jogi rendszert, amint ezt a különböző házassági vagyoni jogi rendszerek különféle rendelkezései előírják (ideértve többek között a polgári törvénykönyv 85. cikkével összefüggésben értelmezett 1392. cikkét a vagyontársaságot illetően vagy a polgári törvénykönyvnek a vagyonszerzésben való részvétel rendszerét szabályozó 1415. cikkét).

Az elhunyt házastárs által a végakaratában vagy végrendeletében tett rendelkezések sérelme nélkül a túlélő házastársat bizonyos jogok illetik meg az öröklésre alkalmazandó jogtól függően. Hasonlóképpen, ha a házastárs végrendelet nélkül halálozik el, a túlélő házastársat bizonyos jogok illetik meg a házastársa utáni öröklést illetően.

Az alkalmazandó polgári jog meghatározása:

– Azokban az esetekben, amelyekben a házaspárt egynél több államhoz fűzi kapcsolat, az alkalmazandó polgári jogot a 650/2012 rendelet rendelkezéseivel összhangban kell meghatározni. A 36. cikkben foglalt rendelkezést kell alkalmazni a spanyol jog alkalmazandósága esetén, mely esetben a hatályos polgári törvénykönyvet vagy az autonóm polgári jogszabályokat kell alkalmazni azon konkrét kapcsolattól vagy annak hiányától függően, amely a végrendeletet egy, a tárgykört szabályozó saját polgári joggal rendelkező autonóm közösséghez fűzte.

– Külföldi vonatkozással nem rendelkező öröklések esetében az öröklésre a végrendeletet a halál időpontjában fennálló regionális állampolgársághoz kapcsolódó polgári jogszabályok az irányadók, a túlélő házastársat jogszabály erejénél fogva megillető jogokra pedig a házasság joghatásait szabályozó azonos jog alkalmazandó azzal, hogy a leszármazó törvényes hányadai minden esetben védelmet élveznek (a polgári törvénykönyv 16. cikke és 9. cikkének 8. bekezdése).

A túlélő házastársat megillető jogok elemzésére az alábbiakban a Spanyolországban létező különböző polgári törvények fényében kerül sor attól függően, hogy a végrendelet a saját akarata szerint alakította-e az öröklést (leggyakrabban végrendelet útján), vagy végrendelet nélkül halálozott-e el.

– Ha az elhunyt végrendeletet:

Polgári törvénykönyv (akkor alkalmazandó, ha az alkalmazandó jog nem Aragónia, Katalónia, a Baleár-szigetek, Navarra, Baszkföld vagy Galícia joga), amely szerint a túlélő házastárs legalább arra jogosult, amire akkor, ha a házastársa végrendelet nélkül halálozik el, vagyis a hagyaték egyharmadának hasznélvezetére, ha vannak gyermekek vagy leszármazók. Ha csak felmenők vannak, a túlélő házastárs a hagyaték felének hasznélvezetére jogosult. Végül a hasznélvezeti jog kétharmados, ha sem felmenők, sem leszármazók nincsenek (a polgári törvénykönyv 834. és azt követő cikkei).

Aragónia: a házasságkötés mindkét házaspárt túlélő hasznélvezetre (*usufructo de viudedad*) teszi jogosulttá az előbb elhunyt házastárs teljes vagyonát illetően (az aragóniai regionális polgári törvénykönyv 271. cikke). Ez a jog (amely családi jogi, nem pedig öröklési jogi természetű) az aragóniai vagyontársasági rendszer alapján illeti meg a házastársakat akkor is, ha regionális állampolgárságuk később megváltozik, kivéve ebben az esetben az öröklési jog szerinti törvényes hányadot. A túlélő házastárs akkor is jogosult a túlélő hasznélvezetre, ha az előbb elhunyt házastárs a halál időpontjában aragóniai regionális állampolgársággal rendelkezett.

Baleár-szigetek: Mallorcán és Menorcán a túlélő házastársat akkor illeti meg általános hasznélvezeti jog, ha a végrendelet szülei nem élnek. A hasznélvezet kétharmados, ha a végrendelet szülei élnek, és feles, ha vannak leszármazók (a baleár-szigeteki regionális polgári törvénykönyv 45. cikke). Ibiza és Formenterán a túlélő házastárs nem minősül kényszerörökösnek (*legitimario*).

Katalónia: a pénzügyi erőforrásokkal nem rendelkező túlélő házastársat a hagyaték egynegyede illeti meg (a katalóniai polgári törvénykönyv 452-1. cikke). Hasonlóképpen, a túlélő házastársat egyéb jogok is megilletik a tulajdonába tartozó, a hagyaték nem részét képező vagyontárgyakat (a katalóniai polgári törvénykönyv 231-30. cikke) és a közös lakást illetően. E tekintetben különösen az egyéves özvegyi nyugdíj (*año de viudedad*) fogalma bír jelentőséggel, amely a végrendelet halálát követő egy évig a házastársi közös lakás további használatához és a végrendelet hagyatékának költségére történő eltartáshoz való jogot foglalja magában (a katalóniai polgári törvénykönyv 231-31. cikke).

Galícia: a túlélő házastárs jogosult a hagyaték felének hasznélvezetére (a polgári jog szabályozásáról szóló galíciai törvény [*Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*] 228. és azt követő cikkei).

Navarra: a túlélő házastárs az előbb elhunyt házastárs halál időpontjában meglévő teljes vagyonának és összes jogának hasznélvezetére (*usufructo de fidelidad*) jogosult (feltéve, hogy az utóbbi navarrai regionális állampolgársággal rendelkezett halálának időpontjában) (a navarrai új törvénykönyv 253. törvénye).

Baszkföld: a túlélő házastárs vagy egy élettársi kapcsolat túlélő tagja a végrendelet teljes vagyona felének hasznélvezetére jogosult, ha vannak leszármazók. Leszármazók hiányában a túlélő személy a vagyon kétharmadának hasznélvezetére jogosult (a baszkföldi regionális polgári törvény 52. cikke). E szabályok nem alkalmazandók az Ayala-völgyben – Ayala, Amurrio és Okondo községekben –, valamint az Artziniega községben található Mendieta, Retes de Tudela, Santacoloma és Sojoguti településeken (a baszkföldi regionális polgári törvény 89. cikke), ahol a végrendelet szabadság az irányadó. Az említett szabályok szintén nem alkalmazandók a bizkai alföldön, Aramaióban és Llodióban, ahol a családi vagyonra (*bienes troncales*) különleges szabályok vonatkoznak (a baszk regionális polgári törvény 61. és azt követő cikkei).

– Ha az elhunyt nem végrendeletet (törvényes öröklés):

Polgári törvénykönyv (akkor alkalmazandó, ha az alkalmazandó jog nem Aragónia, Katalónia, a Baleár-szigetek, Navarra, Baszkföld vagy Galícia joga): a túlélő házastárs a hagyaték egyharmadának hasznélvezetére jogosult, ha vannak gyermekek vagy leszármazók, a hagyaték felének hasznélvezetére, ha

csak felmenők vannak, és a túlélő házastárs az egyedüli örökös, ha sem felmenők, sem leszármazók nincsenek (a polgári törvénykönyv 834. és azt követő cikkei, valamint 944. cikke).

Aragónia: a túlélő házastárs örökli a nem családi vagyont (*bienes no troncales*) a felmenők után, a végrendeleti öröklés esetében említett túlélői haszonélvezet sérelme nélkül, amely minden esetben fennáll (az aragóniai regionális törvénykönyv 517. cikke). Családi vagyon az a vagyon, amely az örökhagyó otthonában vagy családjában maradt az ő generációját közvetlenül megelőző két generációig, függetlenül a vagyon közvetlen eredetétől és megszerzésének módjától, valamint az a vagyon, amelyet az örökhagyó ingyenesen kapott felmenőktől vagy legfeljebb hatodfokú oldalági rokonoktól. E vagyon bizonyos, az aragóniai regionális törvénykönyv 526. cikkében felsorolt rokonokra (*parientes troncales*) száll át.

Baleár-szigetek: a polgári törvénykönyv (fent említett) rendelkezéseit kell alkalmazni, Mallorcán és Menorcán viszont a túlélő házastársat legalább általános haszonélvezet illeti meg szülők hiányában, kétharmados haszonélvezet, ha az elhunyt szülei élnek, és feles haszonélvezet, ha vannak leszármazók.

Katalónia: leszármazók hiányában a túlélő házastárs örökli a hagyatékban található teljes vagyont az elhunyt felmenői előtt (a katalóniai polgári törvénykönyv 441-2. és 442-3. cikke). Ha a túlélő házastárs az örökhagyó gyermekeivel vagy leszármazóival együtt részesedik az örökségből, a hagyaték általános haszonélvezetére jogosult (a katalóniai polgári törvénykönyv 441-2. és 442-3. cikke).

Galícia: a polgári törvénykönyvben foglaltal azonos rendszer alkalmazandó (a polgári jog szabályozásáról szóló galíciai törvény 267. cikke).

Navarra: a házastárs örökli a nem családi vagyont a testvérek és a felmenők után. A családi vagyont illetően a házastárs az előbb elhunyt házastárs halál időpontjában meglévő teljes vagyonának és összes jogának haszonélvezetére jogosult (feltéve, hogy az utóbbi navarrai regionális állampolgársággal rendelkező halálának időpontjában) (a navarrai új törvénykönyv 304. és azt követő törvényei).

Baszkföld: a családi vagyont illetően kizárólag a házastársak által a házasság fennállása alatt szerzett ingatlan esetében mindkét házastárs vagy az élettársi kapcsolat mindkét tagja örökösnek minősül (a baszkföldi regionális polgári törvény 66. cikke). Leszármazók hiányában a túlélő házastárs örökli a nem családi vagyont (a baszkföldi regionális polgári törvény 110. és azt követő cikkei).

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

Az az elsőfokú bíróság (*Juzgado de Primera Instancia*) rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, amelyek a házasság érvénytelenítésével, a különválással vagy a házasság felbontásával kapcsolatos eljárásban eljár vagy eljár, vagy amelyek előtt a házassági vagyoni rendszer megszüntetése iránti keresetet indítanak vagy indítottak a polgári jogban meghatározott bármely okból (a polgári perrendtartás 807. cikke).

A családjogi különbíróságokkal rendelkező bírósági körzetekben e bíróságok folytatják le a vagyoni rendszer megszüntetésével és felszámolásával kapcsolatos eljárásokat akkor is, ha az eljárás nem a házasság érvénytelenítésével, a különválással vagy a házasság felbontásával kapcsolatos korábbi eljárás alapul.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

Általánosságban és általános polgári jogi rendszerünkben a polgári törvénykönyv 1373. cikke úgy rendelkezik, hogy az egyes házastársak felelnek személyes vagyontárgyaikkal harmadik személyekkel szemben saját tartozásaiért; ha a személyes vagyon nem elegendő az adósság megszüntetéséhez, a (harmadik személy) hitelező kérheti a közös vagyon lefoglalását. A nem adós házastárs mindazonáltal kérheti, hogy a közös vagyont helyettesítsék az adós házastársat a közös vagyonból megillető hányaddal, mely esetben a lefoglalás a vagyonközösség megszűnését is magában foglalja.

Hasonló hatályú rendelkezést tartalmaz a polgári perrendtartás az olyan esetben történő végrehajtást illetően, amelyben az adósság személyes, de a vagyonközösségnek ennek ellenére felelősséget kell vállalnia.

A polgári törvénykönyv 1365. cikke konkrétan úgy rendelkezik, hogy a közös vagyonból kell kielégíteni a (harmadik személy) hitelezőt az egyik házastársnál az alábbiak keretében felmerült adósság esetében: 1. családon belüli hatalom gyakorlása vagy a jog vagy szerződés alapján az e házastársat megillető közös vagyon kezelése vagy az azzal való rendelkezés; és 2. e házastárs szakmájának vagy művészeti tevékenység rendszeres gyakorlása, illetve rendszeresen folytatott kereskedelem vagy e házastárs személyes vagyonának rendszeres kezelése.

A kereskedelmi törvénykönyv (*Código de Comercio*) hasonló rendelkezéseket tartalmaz arra az esetre, ha az egyik házastárs kereskedő.

A közös vagyon megerhelését vagy az azzal való rendelkezést illetően mindkét házastárs hozzájárulására szükség van a házasság előtti megállapodás külön rendelkezése hiányában. Ha a vagyonnal való rendelkezés ingyenes (például ajándékozás), a kizárólag az egyik házastárs általi rendelkezés semmis.

A kereskedelem biztonsága érdekében azonban a polgári törvénykönyv úgy rendelkezik, hogy a vagyonkezeléssel és a pénzzel vagy értékpapírokkal való rendelkezéssel kapcsolatos cselekmények érvényesek, ha azokat az a házastárs végzi, akinek nevében ezek nyilván vannak tartva, és aki azokat birtokolja.

A nyilvántartásba vett ingatlant illetően az ingatlan házas személy nevében történő nyilvántartásba vételéhez és a vagyonközösség jelenlegi vagy jövőbeli jogaival kapcsolatban szerzett jog nyilvántartásba vételéhez meg kell állapítani a házastárs nevét és a házassági rendszert a nyilvántartásba betekintő harmadik személy érdekében. A nyilvántartásban szereplő bejegyzés hiányában az a jóhiszeműen eljáró harmadik személy, aki pénzfizetés útján tulajdont szerez a nyilvántartásban olyanként szereplő személytől, mint aki jogosult az ügyletre, megtartja az így megszerzett ingatlan tulajdonjogát.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

Ezt az eljárást a polgári perrendtartás 806. és azt követő cikkei szabályozzák. Az eljárás az alábbi lépésekből áll:

a) Leltárkészítés a közös vagyonba tartozó vagyonról.

Erre a házasság érvénytelenítésével, a különválással vagy a házasság felbontásával kapcsolatos eljárással vagy a házassági vagyoni rendszer megszüntetésével egyidejűleg kerülhet sor, még ha ez a gyakorlatban a rendszert megszüntető jogerős ítélet meghozatalát követően kezdődik is.

A kérelemnek tartalmaznia kell egy leltárjavaslatot. Meg kell jelenni a bíróság tisztviselője (*Ltrado de la Administración de Justicia*) előtt, minek során az a cél, hogy a javaslat alapján közös leltár készüljön. Egy vagyontárggyal kapcsolatos vita esetén a bíróság ítélethozatal céljából tárgyalást tart; az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

b) Felszámolás.

E lépés megkezdéséhez a házassági vagyoni rendszert megszüntető határozatnak jogerősnek kell lennie. E lépés felszámolási javaslattal és a bíróság tisztviselője előtt annak érdekében történő megjelenéssel kezdődik, hogy a házastársak megegyezésre jussanak az egyes házastársaknak járó kártérítés és megtérítés megfizetését, valamint a fennmaradó vagyon arányos megosztását illetően tulajdoni hányadok megállapítása útján.

Megegyezés hiányában vagyonszétosztó kijelölésére kerül sor a megosztási ügyletek kezelésére. A javaslattételt követően a házastársak elfogadhatják vagy elutasíthatják azt; az utóbbi esetben a vitát bírósági ítélet rendezi, amely ellen fellebbezésnek van helye.

c) A vagyontárgyak átadása és bejegyzés az ingatlan-nyilvántartásba.

A felszámolási ügyletek végleges jóváhagyását és a tulajdoni hányadok megállapítását követően a bíróság tisztviselője felel a vagyontárgyak átadásáért és a tulajdonjogcímek házastársaknak történő kiosztásáért.

Ezen eljárás mellett egy másik, egyszerűbb eljárás is létezik, amelyben a felszámolásra a házastársak közös megegyezésével vagy a túlélő házastárs és az előbb elhunyt házastárs öröksei közötti közös megegyezéssel kerül sor a polgári törvénykönyv szabályainak megfelelően és közjegyző előtt.

Mindkét esetben, ha a felszámolandó vagyontárgyak között ingatlan is található, a megosztási ügyleteket jóváhagyó végzés, a vagyontárgyak megosztását megállapító ítélet vagy a vagyonközösség felszámolására vonatkozó közjegyzői közokirat másolatát csatolni lehet az ingatlan-nyilvántartáshoz.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Az ingatlanon fennálló tulajdonjoggal és egyéb dologi jogokkal kapcsolatos cselekmények és szerződések bejegyezhetők az ingatlan-nyilvántartásba. Ezeket közokiratba kell foglalni, amelyet ahhoz a nyilvántartáshoz kell benyújtani, amelynek illetékességi területén az ingatlan található, és meg kell fizetni a megfelelő adókat és illetékeket.

A dokumentumot hiteles formában kell bemutatni, és ahhoz csatolni kell a spanyol anyakönyvi nyilvántartásból származó tanúsítványt (ha a házasságot e nyilvántartásba jegyezték be), amely elismeri a házassági vagyoni rendszer megszűnését, hogy az harmadik személyek vonatkozásában is joghatással bírjon. Ha az eredeti dokumentumot külföldön állították ki, azt megfelelően hitelesíteni kell, és az anyakönyvvezető kérésére le kell fordíttatni. E rendszer nem alkalmazandó azokra az európai szabályozások hatálya alá tartozó jogi dokumentumokra és bírósági határozatokra, amelyek a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően továbbítanak.

Utolsó frissítés: 01/02/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Franciaország

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

A házassági vagyoni rendszer a házastársak egymás közötti, illetve harmadik felekkel fennálló vagyoni viszonyait szabályozó jogszabályok összessége. Megállapítja a házastársakra alkalmazandó szabályokat a jogosultságokra és a vagyontárgyak tulajdonjogára vonatkozóan a rendszer fennállása alatt vagy annak – halál vagy házasság felbontása miatti – megszűnése esetére.

Ha a házastársak a házassági szerződésben nem állapodtak meg semmilyen házassági vagyoni rendszerben, akkor a polgári törvénykönyv (*Code Civil*) 1401. és azt követő cikkeiben meghatározott, a házasságkötés után szerzett vagyon tekintetében vagyontársaságot létrehozó törvényes vagyoni rendszer (*communauté réduite aux acquêts*) hatálya alá tartoznak.

Ez a törvényes vagyoni rendszer a vagyontárgyak három csoportját különbözteti meg: az egyes házastársak különvagyona és a házastársak közös vagyona.

A különvagyonhoz tartoznak a házastársak által a házasság létrejötte előtt szerzett, valamint a házasság fennállása alatt öröklés, ajándékozás vagy hagyomány útján szerzett vagyontárgyak (a polgári törvénykönyv 1405. cikke). A polgári törvénykönyv 1404. cikkében meghatározottak szerint szintén a különvagyonhoz tartoznak bizonyos személyes vagyontárgyak, például ruházat, testi sérülés miatti kártérítés vagy nem vagyoni kár miatti kártérítés stb. A különvagyonhoz kapcsolódóan vagy a különvagyonért cserébe szerzett vagyontárgyak szintén a különvagyon részét képezik (a polgári törvénykönyv 1406. és 1407. cikke).

A közös vagyonhoz pedig a házasság fennállása alatt a házastársak által együttesen vagy külön szerzett vagyontárgyak – beleértve a jövedelmüket és a munkabérüket is – tartoznak. A polgári törvénykönyv 1402. cikke a vagyontársaság vélelméről is rendelkezik, amely szerint minden olyan vagyontárgyat, amelyről nem lehet bizonyítani, hogy a külön vagyonhoz tartozik, a közös vagyon részének kell tekinteni.

Főszabály szerint mindegyik házastárs jogosult a közös vagyont kezelni vagy arról rendelkezni (a polgári törvénykönyv 1421. cikke). Mindkét fél hozzájárulása szükséges azonban a legfontosabb cselekményekhez, például az ellenérték nélküli elidegenítéshez, az ingatlanhoz kapcsolatos dologi jogok, a goodwill, nem átruházható részvénnyek stb. átruházásához és megállapításához (a polgári törvénykönyv 1422. és 1424. cikke).

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

Alapvető szabály, hogy a házassági vagyoni megállapodásokra főszabály szerint nem vonatkoznak korlátozások. A polgári törvénykönyv 1387. cikke értelmében „a törvény kizárólag a házastársak közötti, általuk megfelelőnek tartott külön megállapodás hiányában alkalmazandó a vagyontárgyak tekintetében a házasságra, feltéve hogy a megállapodás nem sérti a közérkölcset vagy a következő rendelkezéseket”.

Ezért a házastársak szabadon dönthetnek a házassági vagyoni rendszerükről, feltéve, hogy megfelelnek a polgári törvénykönyv 212. és azt követő cikkeiben meghatározott kötelező elsődleges rendszernek.

A polgári törvénykönyv a szerződéses rendszer több lehetséges típusáról rendelkezik: szerződésen alapuló vagyontársaság (például a polgári törvénykönyv 1526. cikkében meghatározott teljes vagyontársasági rendszer), vagyontársaság (a polgári törvénykönyv 1536. és azt követő cikkei) vagy a házasságkötés után szerzett vagyonból történő részesedés (a polgári törvénykönyv 1569. és azt követő cikkei).

Az alaki követelményeket illetően a házassági vagyoni megállapodás akkor érvényes, ha a házasságkötés előtt közjegyző foglalja okiratba (a polgári törvénykönyv 1394. és 1395. cikke). A megállapodás ugyanilyen eljárásban, közjegyzői okirattal módosítható a polgári törvénykönyv 1397. cikkében foglalt feltételeknek megfelelően. Az igazságszolgáltatási rendszer 2018–2022. évi programjáról és reformjáról szóló 2019. március 23-i 2019-222. sz. törvény (*loi no 2019-222 du 23 mars 2019 de programmation 2018–2022 et de réforme pour la Justice*) hatálybalépése óta már lehetséges a házassági vagyoni rendszer két év eltelle előtt történő módosítása, és főszabály szerint már nincs szükség bírósági jóváhagyásra a vagyoni rendszer megváltoztatásához (kivéve, ha a hitelezők vagy a nagykorú gyermekek kifogást nyújtanak be).

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

A házassági vagyoni megállapodásra vonatkozó döntési szabadság elvét korlátozzák az elsődleges rendszer kötelezően alkalmazandó feltételei, amelyek megkülönböztetés nélkül minden rendszerre alkalmazandók.

A polgári törvénykönyv 212. és azt követő cikkei határozzák meg ezeket a feltételeket. A korlátozások közé tartoznak például a házastársi közös lakás védelmét szolgáló rendelkezések (215. cikk harmadik bekezdése), a háztartás kiadásaihoz való hozzájárulásra vonatkozó szabályok (214. cikk) és a háztartás tartozásaiért való egyetemleges felelősség (220. cikk).

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A házasság felbontása, különválás vagy a házasság érvénytelenítése esetén a házassági rendszer megszűnik és felszámolásra kerül.

A házassági vagyoni rendszer megszüntetésére közjegyző előtt kerül sor, amelynek során meghatározzák és felméri az egyes házastársak vagyonát és tartozásait.

Nem kötelező azonban közjegyzőt igénybe venni, ha nem kell ingatlant megosztani.

A vagyontársaság megszűnésének okait a polgári törvénykönyv 1441. cikke határozza meg az alábbiak szerint: az egyik házastárs halála, az egyik házastárs halálának vétele, a házasság felbontása, különválás, vagyontársaság felbontása vagy a házassági vagyoni rendszer megváltoztatása.

Ami a házasság felbontása hatálybalépésének időpontját illeti, a házasság kölcsönös megegyezéssel történő felbontása esetén a házasság azon a napon kerül felbontásra, amikor az ügyvédek által ellenjegyzett magánokiratba foglalt, házasság felbontására irányuló megállapodás végrehajthatóvá válik. A házasság bíróság általi felbontása esetén a hatálybalépés időpontja a bontóítélet jogerőssé válásának időpontja.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

Olaszországban a házassági vagyoni rendszer a polgári törvénykönyv 177. és köv. cikkeiben szabályozott törvényes vagyoni közösség.

A törvényes vagyoni közösség szerint a házastársak által a házasságuk alatt közösen vagy önállóan teljesített vásárlások – a személyes vagyontárgyakkal kapcsolatos vásárlások kivételével – a vagyoni közösségi rendszer hatálya alá tartoznak.

A következők minősülnek a házastárs személyes vagyonának:

- 1) azok a vagyontárgyak, amelyek a házasságkötéskor már az egyik házastárs tulajdonában voltak;
- 2) a házasságkötés időpontja után ajándékként vagy örökségként megszerzett vagyon;
- 3) az egyes házastársak szigorúan személyes használatára szolgáló vagyontárgyai;
- 4) azok a vagyontárgyak, amelyekre az egyik házastársnak a munkája elvégzéséhez van szüksége;
- 5) a kártérítésként kapott vagyon, valamint a munkaképesség teljes vagy részleges elvesztéséhez kapcsolódó nyugdíj;
- 6) a személyes vagyontárgy átruházásából befolyó áron vagy a személyes vagyontárgy cseréjével megszerzett vagyontárgy, feltéve, hogy a szerzés időpontjában erről kifejezetten nyilatkoznak.

A következő javak szintén a vagyoni közösségi rendszer hatálya alá tartoznak:

- 1) az egyes házastársak által megkeresett nyereség, amelyet a vagyoni közösség megszűnéskor már megkaptak, de még nem költöttek el;
- 2) a házastársak külön tevékenységeiből befolyó jövedelem, ha azt a vagyoni közösség megszűnéskor még nem költötték el;
- 3) a házastársak által közösen vezetett, a házasságkötés időpontja után létrehozott vállalkozások.

A közös vagyon kezeléséért és a közös vagyonnal kapcsolatos cselekményekkel összefüggő perekben történő képviselést mindkét házastárs önállóan felel, a rendkívüli vagyonkezeléssel kapcsolatos cselekményekért azonban közösen felelnek.

A törvényes vagyoni közösségi rendszer hatálya alá tartozó vagyon megosztása a javak és a kötelezettségek egyenlő részekre történő felosztásával történik.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A házastársak eltérő megállapodást is köthetnek, amely kizárólag közokirati formában érvényes.

Ha a vagyoni különítési rendszert választják, döntésükről a házasságkötés anyakönyvben történő rögzítése során is nyilatkozhatnak.

A házastársak megállapodhatnak abban, hogy bizonyos, közhiteles nyilvántartásokban szereplő ingó vagyontárgyakból vagy ingatlanokból, illetve hiteleszközökből létrehoznak egy tőkealapot, melynek célja, hogy kielégítse a családjuk szükségleteit (a polgári törvénykönyv 167. cikke).

Az alapot az egyik vagy mindkét házastárs is létrehozhatja, közokirat útján. Az alapot harmadik személy is létrehozhatja, közokirat vagy végrendelet útján.

Az alap tulajdonjogára és kezelésére a törvényes vagyoni közösségi rendszer szabályai alkalmazandók (a polgári törvénykönyv 168. cikke).

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

A házastársak nem hozhatnak olyan általános jellegű döntést, amely szerint vagyoni viszonyaikra részben vagy egészben szokások vagy olyan jogszabályok alkalmazandók, amelyek nem vonatkoznak rájuk, hanem kötelesek konkrétan nyilatkozni az említett viszonyok szabályozására irányuló megállapodásaik tartalmáról (a polgári törvénykönyv 161. cikke).

A hozomány létrehozására irányuló megállapodások minden esetben érvénytelenek (a polgári törvénykönyv 166a. cikke).

Ha a házastársak megállapodás útján módosítani szeretnék a törvényes vagyoni közösségi rendszert, az alábbiak nem vehetők fel az adott rendszerbe:

- 1) a szigorúan személyes használatára szolgáló vagyontárgyak;
- 2) azok a vagyontárgyak, amelyekre az egyik házastársnak a munkája elvégzéséhez van szüksége;
- 3) a kártérítésként kapott vagyon;
- 4) a munkaképesség teljes vagy részleges elvesztéséhez kapcsolódó nyugdíj.

Ezenkívül nincs lehetőség a törvényes vagyoni közösségi rendszer szabályaitól való eltérésre a vagyon kezelése és az egyenlő részesedés tekintetében.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A házasság felbontása, a különválás és a házasság érvénytelenítése következtében megszűnik a törvényes vagyoni közösség.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

Halál esetén megszűnik a törvényes vagyoni közösség.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A bíróság az általános szabályok szerint rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

A törvényes vagyoni közösségi rendszer hatálya alá tartozó vagyon nem felel az egyik házastárs által a házasságkötés előtt vállalt kötelezettségeikért, továbbá nem felel a házastársak által a házasság fennállása alatt megszerzett azon ajándékokkal és örökségekkel kapcsolatos kötelezettségeikért sem, amelyek nem tartoznak a vagyoni közösségi rendszer hatálya alá (a polgári törvénykönyv 187. és 188. cikke).

A törvényes vagyoni közösségi rendszer hatálya alá tartozó vagyon felel az egyik házastárs által a házasságkötés után a szokásos ügyek körén kívül eső cselekmények teljesítésével kapcsolatban a másik házastárs szükséges hozzájárulása nélkül vállalt kötelezettségeikért, amennyiben a hitelezőknek járó összegek nem fizethetők ki a személyes vagyonból (a polgári törvénykönyv 189. cikke).

Ha a kifizetendő összegek nem rendezhetők a közös vagyonból, a hitelezők az egyes házastársak személyes vagyona tekintetében is eljárást indíthatnak, a követelés felének erejéig (a polgári törvénykönyv 190. cikke).

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

A törvényes vagyoni közösségi rendszer hatálya alá tartozó vagyon megosztása a javak és a kötelezettségek egyenlő részekre történő felosztásával történik.

Az esetleges eltartottak szükségleteire és felügyeletére figyelemmel a vagyonmegosztás tekintetében eljáró bíróság haszonélvezeti jogot biztosíthat az egyik házastársnak a másik házastárs valamely vagyonán (a polgári törvénykönyv 194. cikke).

A vagyonmegosztás során a házastársak jogosultak átvenni minden olyan ingóságot, amely a vagyoni közösség létrejöttének időpontja előtt a tulajdonukban volt, illetve amelyet a vagyoni közösség fennállása alatt örökségként vagy ajándékként szereztek.

Ha az így átveendő ingóság nincs meg, a házastársak az adott ingóság értékének igazolásával – akár az ingóság ismertségére hivatkozva is – kérhetik az értékének megfelelő összeg megtérítését, kivéve, ha a vagyontárgy azért nem lelhető fel, mert elhasználták vagy elvesztett, illetve bármilyen más olyan okból, amely nem róható fel a másik házastársnak (a polgári törvénykönyv 196. cikke).

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Az ingatlanok tulajdonjogát átruházó összes szerződést, valamint általánosabban az ingatlanokra vonatkozó vagyoni jogokat létesítő, átruházó vagy módosító összes okiratot rögzíteni kell a megfelelő ingatlan-nyilvántartásban. E szabály alól a törvényes vagyoni közösségi rendszer hatálya alá tartozó ingatlanvásárlások sem mentesek.

Az átírást kérelmező személyek a tulajdoni lap másolata mellett kötelesek két példányban benyújtani a földhivatalhoz a felek vagyoni rendszeréről szóló dokumentumot is (amennyiben a felek házasság), az azon anyakönyvvezető előtt tett nyilatkozatról szóló okirat vagy igazolás formájában, aki a vagyoni jogi rendszert feljegyezte a házassági anyakönyvi kivonaton.

Azokat az egyéb házassági megállapodásokat is rögzíteni kell az ingatlan-nyilvántartásban, amelyek alapján például az egyik házastárs egyes személyes ingatlanait bevonták a közös vagyonba, vagy amelyekkel ingatlan-tőkealapot hoztak létre.

Utolsó frissítés: 21/12/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Lettország

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

Lettországban a házassági vagyoni rendszereket a lett polgári törvénykönyv (*Civillikums*) családjogról szóló első részének a 4. alfejezetében („Házassági vagyoni rendszer”) található I. cím („Törvényes házassági vagyoni rendszerek”), különösen az említett törvény 89–110. cikkei szabályozzák.

A házastárs saját különvagyonába tartoznak azok a vagyontárgyak, amelyek a házasság létrejötte előtt már a tulajdonában voltak, valamint a házasság alatt általa megszerzett vagyontárgyak is. Mindaz, amit a házastársak a házasságuk alatt közösen vagy önállóan, azonban mindkét házastárs forrásainak a felhasználásával, illetve a másik házastárs segítségével szereznek, a házastársak közös vagyonába tartozik; kétség esetén vélelmezendő, hogy a szóban forgó vagyontárgy egyenlő arányban illeti meg a házastársakat.

A házasság fennállása alatt mindkét házastárs jogosult saját vagyonának a kezelésére és használatára, ideértve a házasságkötés előtt és a házasság alatt megszerzett vagyontárgyakat is. A házastársak közösen kezelik a házastársi közös vagyont, és arról közösen rendelkeznek, azonban a házastársak megállapodása alapján az egyikük önállóan is kezelheti ezeket a vagyontárgyakat. Ahhoz, hogy az egyik házastárs elidegenítse az említett vagyontárgyakat, szükség van a másik házastárs hozzájárulására.

A házastársak különvagyonába az alábbiak tartoznak:

az a vagyontárgy, amely már a házasságkötés előtt az adott házastárs tulajdonában volt, illetve azok a vagyontárgyak, amelyeket a házastársak szerződésben különvagyonként jelöltek meg;

a kizárólag az egyik házastárs általi személyes használatra alkalmas vagy az önálló munkavégzéshez szükséges tárgyak;

azok a vagyontárgyak, amelyeket az egyik házastárs ingyenesen szerzett meg a házasság alatt;

a házastárs különvagyonából származó azon jövedelem, amelyet nem a család és a közös háztartás szükségleteinek a kielégítésére fordít;

a fenti 1–4. bekezdésben említett vagyontárgyak helyébe lépő vagyon.

Annak bizonyítása, hogy egy adott vagyontárgy különvagyonnak minősül, azt a házastársat terheli, aki erre hivatkozik. Ha valamely ingatlan az egyik házastárs különvagyonát képezi, ez a tény szerepel az ingatlan-nyilvántartásban.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A házastársak a házasságkötés előtt vagy a házasság fennállása alatt házassági vagyoni megállapodás útján hozhatják létre, módosíthatják, illetve szüntethetik meg a vagyoni jogaikat.

A házassági vagyoni megállapodás felei a törvényes házassági vagyoni rendszer (a polgári törvénykönyv 89. és azt követő cikkei) helyett a vagyonekülönítő rendszert (a polgári törvénykönyv 117. és azt követő cikkei) is alkalmazhatják, illetve vagyonösszesítő rendszer (a 124. és azt követő cikkei) alkalmazásában is megállapodhatnak.

Ha a házassági vagyoni megállapodás alapján vagyonösszesítő rendszer jön létre, a házasságkötés előtt a házastársak tulajdonát képező vagyontárgyak és a házasságuk alatt szerzett vagyontárgyak egyetlen közös, oszthatatlan vagyonná válnak, amely a házasság fennállása alatt nem tartozik külön-külön egyik házastárshoz sem. A vagyonösszesítő rendszert létrehozó házassági vagyoni megállapodásban a házastársak megállapodnak abban, hogy melyikük fogja kezelni a vagyont (a férj, a feleség vagy a két házastárs együtt). Ha az egyik házastárs kezeli a vagyont, akkor ez a házastárs a 128. cikkben meghatározott korlátozások mellett elszámolási kötelezettség nélkül használhatja a vagyont, továbbá arról a saját nevében rendelkezhet, és ez a házastárs felel a család és a közös háztartás költségeinek a fedezéséért.

Ha a házassági vagyoni megállapodás vagyonekülönítő rendszert hoz létre, akkor mindkét házastárs megtartja azt a vagyont, amely a házasságkötés előtt a tulajdonában volt, továbbá a másik házastárstól függetlenül, önállóan is vagyont szerezhet, és a vagyont önállóan használhatja és elidegenítheti.

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

A házastárs saját vagyonának, valamint a házastársi közös vagyonból való részesedésének a kezelését a másik házastársra bízhatja, aki köteles az érintett vagyont minden rendelkezésére álló eszközzel megőrizni és megvédeni. Ha a házastársak közös ingatlanát az egyik házastárs nevében jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba, vélelmezni kell, hogy a másik házastárs az ingatlanból való részesedésének a kezelését arra a házastársra bízta, akinek a nevén az ingatlant bejegyezték.

Ha az egyik házastárs a másik házastárs tulajdonában lévő épületeket kezel, akkor nemcsak a szükséges javításokat kell elvégeznie, hanem a másik házastárs vagyonából származó jövedelem erejéig fejlesztéseket is meg kell valósítania.

Az egyik házastárs ingatlanát a másik házastárs három évet meg nem haladó időtartamra bérbe adhatja vagy bérbe veheti anélkül, hogy a megállapodást be kellene jegyezni az ingatlan-nyilvántartásba. Ahhoz, hogy a házastárs a vagyonkezelés szokásos korlátait meghaladó módon rendelkezessen a másik házastárs általa kezelt vagyonával, be kell szereznie a másik házastárs hozzájárulását.

Mindkét házastárs köteles a házastársi közös vagyonból fedezni a család és a közös háztartás költségeit. Ha a házastársi közös vagyon nem elegendő a család eltartására, mindkét házastárs megkövetelheti a másiktól, hogy saját pénzügyi helyzetével arányosan járuljon hozzá a család és a közös háztartás költségeihez. Ha a házastársak külön élnek, az egyik házastárs szükség esetén kérheti a másik házastársat, hogy pénzügyi helyzetével arányosan nyújtson támogatást a kérelmezőnek annak érdekében, hogy ezáltal biztosítsa annak korábbi életszínvonalát.

A hozomány, amelyet a nőnek a házasságkötéskor a szülei, a rokonai vagy mások adnak, akkor is a feleség tulajdonát képezi, ha a férjnek adják át.

A következők minősülnek a házastárs személyes vagyonának:

azok a vagyontárgyak, amelyek a házasságkötéskor már az egyik házastárs tulajdonában voltak;

a házasságkötés időpontja után ajándékként vagy öröksékként megszerzett vagyon;

az egyes házastársak szigorúan személyes használatra szolgáló vagyontárgyai;

azok a vagyontárgyak, amelyekre az egyik házastársnak a hivatása gyakorlásához van szüksége;

a kártérítésként kapott vagyon, valamint a munkaképesség teljes vagy részleges elvesztéséhez kapcsolódó nyugdíj;

a személyes vagyontárgy átruházásából befolyó összegből vagy a személyes vagyontárgy cseréjével megszerzett vagyontárgy, feltéve, hogy a szerzés időpontjában erről kifejezetten nyilatkoznak.

A következő vagyontárgyak szintén a vagyonösszesítő rendszer hatálya alá tartoznak:

az egyes házastársak által megkeresett nyereség, amelyet a vagyonközösség megszűnésekor már megkaptak, de még nem költöttek el;

a házastársak külön tevékenységeiből befolyó jövedelem, ha azt a vagyonközösség megszűnésekor még nem költötték el;

a házastársak által közösen vezetett, a házasságkötés időpontja után létrehozott vállalkozások.

A közös vagyon kezeléséért és a közös vagyonnal kapcsolatos cselekményekkel összefüggő perekben történő képviselést mindkét házastárs önállóan felel, a rendkívüli vagyonkezelési cselekményekért azonban közösen felelnek.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A házastársak közötti vagyoni viszonyok a következő esetben szűnnek meg:

a házastársak megállapodása alapján;

az egyik házastárs halála esetén;

válás esetén vagy a házasság fennállása alatt az egyik házastárs kérelme alapján, ha a másik házastárs tartozásai meghaladják a különvagyona értékét, vagy ha a másik házastárs cselekményei következtében fennáll a vagyon jelentős csökkenésének vagy eltérőzésének veszélye.

A házastársak a közös vagyon felosztásakor a házastársak összes olyan vagyonát figyelembe kell venni, amely nem tartozik a házastársak különvagyonaiba, így az ingóságokat és az ingatlanokat – azok minden tartozékával együtt –, valamint a házastársak követeléseit és kötelezettségeit is.

A házastársi közös vagyon felosztása a hagyaték felosztására vonatkozó eljárásokra alkalmazandó általános rendelkezések alapján történik (731. és köv. cikkek).

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

Ha a házastársak vagyoni viszonyai az egyik házastárs halálával szűnnek meg, a túlélő házastárs részesedésének elkülönítését követően az elhunyt házastárs vagyonrésze az örökösökre száll.

A túlélő házastárs attól függetlenül örököl az elhunyt után, hogy a házasságuk alatt milyen vagyoni viszony állt fenn a házastársak között.

A házastársnak egy gyermekrészt jár, ha négynél kevesebb gyermek jelezte, hogy örökölni kíván, azonban ha ezt négy vagy több gyermek jelezte, a házastárs a hagyaték egynegyedére jogosult.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

Az igazságügyi hatóságok az általános szabályok szerint rendelkeznek hatáskörrel és illetékességgel.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

A házastársak a közös vagyonuk erejéig, illetve – ha a közös vagyon nem elegendő – a különvagyonuk erejéig felelnek a család vagy a közös háztartás szükségleteinek kielégítése érdekében közösen vállalt kötelezettségeikért.

A házastárs saját vagyona erejéig felel a család vagy a közös háztartás szükségleteinek kielégítése érdekében általa önállóan vállalt kötelezettségeikért, ha a házastársi közös vagyon nem elegendő. A másik házastárs csak akkor felel e kötelezettségeikért a saját vagyonával, ha a kötelezettsége alapján kapott ellenértéket a család vagy a közös háztartás szükségleteinek a kielégítésére fordították.

A házastárs a jogellenes cselekményeiből eredő kötelezettségeikért elsősorban a különvagyonával felel, azonban ha az nem elegendő, a házastársi közös vagyonnal is felel a részesedése erejéig.

A házastárs a saját nevében vagy a másik házastárs hozzájárulása nélkül vállalt kötelezettségeikért elsősorban a különvagyonával felel, azonban ha az nem elegendő, a házastársi közös vagyonnal is felel a részesedése erejéig.

A házastárs vagyona nem használható fel a másik házastárs kötelezettségeinek teljesítésére. Ha az egyik házastárs tartozásai miatt a másik házastárs különvagyona ellen végrehajtási eljárás indul, a másik házastárs kérheti, hogy a vagyonát mentesítsék a végrehajtás alól. Ha az egyik házastárs tartozásai miatt a házastársi közös vagyon ellen végrehajtási eljárás indul, a másik házastárs kérheti a vagyon felosztását és saját részének a végrehajtási eljárás alól történő mentesítését.

A házastársi közös vagyon felosztása nem fosztja meg a házastársak hitelezőit a jogaiktól. A harmadik személyek által megszerzett jogok továbbra is érvényben maradnak.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása

Ha a házasság fennállása alatt a házastársi közös vagyon felosztásra kerül, a vagyonelkülönítő rendszerre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a házastársak vagyoni viszonyaira (117. és azt követő cikkek).

Ha a házassági vagyoni megállapodás vagyonelkülönítő rendszert hoz létre, akkor mindkét házastárs megtartja azt a vagyont, amely a házasságkötés előtt a tulajdonában volt, továbbá a másik házastárstól függetlenül, önállóan is vagyont szerezhet, és a vagyonát önállóan használhatja és elidegenítheti.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Ahhoz, hogy a házassági vagyoni megállapodások harmadik személyekkel szemben kötelező erővel bírjanak, be kell jegyezni őket a házassági vagyoni nyilvántartásba, ingatlanok esetében pedig az ingatlan-nyilvántartásba is.

Annak bizonyítása, hogy egy adott vagyontárgy különvagyonnak minősül, azt a házastársat terheli, aki erre hivatkozik. Ha valamely ingatlan az egyik házastárs különvagyonát képezi, ez a tény szerepel az ingatlan-nyilvántartásban.

Ha valamely ingatlanra vagyonösszesítő rendszer vonatkozik, ezt a tényt rögzíteni kell az ingatlan-nyilvántartásban. Bármely házastárs kérelmezheti, hogy a vagyonösszesítő rendszerbe tartozó ingatlanokra vonatkozó jogokat mindkét házastárs neve alatt jegyezzék be az ingatlan-nyilvántartásba.

Ha a házasság fennállása alatt a házastársi közös vagyon felosztásra kerül, a vagyonelkülönítő rendszerre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a házastársak vagyoni viszonyaira. A szerződések és a bírósági ítéletek a házassági vagyoni nyilvántartásba, illetve ingatlanok esetében az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzést követően válnak harmadik személyekkel szemben kötelező erejűvé.

A házassági vagyoni nyilvántartásban szereplő bejegyzések kivonatát tájékoztatás céljából haladéktalanul közzéteszik a hivatalos lapban, az ingatlanokra vonatkozó értesítéseket pedig az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés céljából közlik a földhivatallal.

Utolsó frissítés: 25/06/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Házassági vagyoni rendszerek - Luxemburg

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

A luxemburgi polgári törvénykönyv (*Code Civil*) előírja, hogy házassági szerződés (*contrat de mariage*) hiányában a házastársakra a törvényes házassági vagyoni rendszer (*régime matrimonial*) vonatkozik (lásd a polgári törvénykönyv 1400. és azt követő cikkeit). Ebben az esetben az alkalmazandó rendszer az utólagosan szerzett vagyonközösség (*communauté des biens réduite aux acquêts*), amelyet általában törvényes házassági vagyonközösségként (*communauté légale*) említenek. Ezek a szabályok különbséget tesznek a közös vagyon (*biens communs*) és az egyes házastársak különvagyona (*biens propres*) között.

A házastársak által a házasságkötés előtt birtokolt minden vagyon külön tulajdonban marad. A házasság alatt szerzett vagyon elvileg a házastársak közös tulajdonában lévő vagyon részét képezi (fizetés és jövedelem, különvagyonból származó juttatások és jövedelem, fizetség fejében szerzett vagyontárgyak). Azokat a vagyontárgyakat, amelyek tekintetében a házastársak nem tudják bizonyítani a tulajdonjogot, közös vagyonnak kell tekinteni. E vélelem alól számos kivétel van, ideértve a személyes jellegű vagyontárgyakat és a szigorúan személyes jogokat, amelyek külön tulajdonban lévőnek minősülnek. Például a ruházat, a családi emléktárgyak, a szerzői vagy iparjogvédelmi jogok és a kártérítési igények különvagyonnak minősülnek (a polgári törvénykönyv 1404. cikke). A vagyonközösség során öröklés, ajándékozás vagy hagyaték útján szerzett vagyontárgyak szintén különvagyonnak minősülnek (a polgári törvénykönyv 1405. cikke).

<https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/code/civil/20220701>

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A polgári törvénykönyvnek a házassági megállapodások szabadságának alapelvéről szóló 1387. cikke értelmében „a törvény kizárólag a házastársak közötti, általuk megfelelőnek tartott külön megállapodás hiányában alkalmazandó a vagyontárgyak tekintetében a házasságra, feltéve hogy a megállapodás nem sérti a közérkölcset vagy a következő rendelkezéseket”.

A házastársak házassági szerződéssel eltérhetnek a törvényes házassági vagyoni rendszertől. Ezt a szerződést vagy szabadon, vagy a polgári törvénykönyvben előre meghatározott formák valamelyikének választásával hozzák létre.

A házassági szerződés megkötésével a házastársak teljes vagyonközösséget (*communauté universelle*) hozhatnak létre. Ebben a rendszerben a házastársaknak **nincs különvagyonuk, kivéve** azokat a vagyontárgyakat, amelyek természetüknél fogva valamelyik házastársat illetik (személyes ruházat, családi emlékek stb.). Minden vagyontárgy közös tulajdonban van (ingóságok, ingatlanok, a házasság alatt szerzett és a házasságkötés napján meglévő vagyontárgyak). Hasonlóképpen, a házastársak minden **tartozása** közös tulajdonban van, és mindkét házastárs egyetemlegesen felel értük.

A polgári törvénykönyv a házassági vagyoni rendszer egy második típusáról rendelkezik: a vagyonelkülönítésről (*séparation de biens*). Ez a rendszer azon az elven alapul, hogy a házastársak nem rendelkeznek közös vagyonnal. Minden vagyon az egyik vagy a másik házastársat illeti. Ezért mindkét házastársnak kizárólagos joga marad a személyes vagyonának kezelésére, hasznosítására és szabad elidegenítésére. Hasonlóképpen, mindkét házastárs egyedül felel a (házasság előtt vagy alatt keletkezett) adósságaiért. Kivételet képeznek azok az adósságok, amelyeket bármelyik házastárs a háztartás fenntartása vagy a gyermekek nevelése érdekében vállalt. Ezek az adósságok mindig mindkét házastársat kötelezik.

Ami az **eljárási követelményeket** illeti, a házassági szerződéseket közjegyzői okiratban (*acte devant notaire*) kell megkötni.

A házassági szerződést vagy egy már meglévő szerződés módosítását tehát mindig közjegyzői okirat formájában, valamennyi fél jelenlétében és beleegyezésével kell elkészíteni (a polgári törvénykönyv 1394. cikke). A közjegyző készíti el a házassági szerződést, gondoskodik annak a házastársak vagy leendő házastársak általi aláírásáról, és felelős a szerződésnek az ügyészséghez történő továbbításáért, hogy azt az anyakönyvbe átírják. Ez az alakiság elengedhetetlen ahhoz, hogy a házassági szerződés harmadik felekre (pl. az egyik házastárs hitelezőire) nézve kötelező erejűvé váljon.

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

Igen, bizonyos elveket tiszteletben kell tartani. A házassági szerződés nem sértheti a közérkölcset (a polgári törvénykönyv 1387. cikke), nem térhet el a szülői felügyelet, a törvényes ügyintézés és a gyámság szabályaitól (a polgári törvénykönyv 1388. cikke), és nem eredményezheti a törvényes öröklési rend megváltoztatását (a polgári törvénykönyv 1389. cikke).

Az elsődleges rendszert (a [polgári törvénykönyv](#) 212–226. cikke) teljes mértékben tiszteletben kell tartani, kivéve, ha az a házassági szerződések alkalmazásáról rendelkezik. A házassági szerződés rendelkezései nem lehetnek ellentétesek a házastársak egymás közötti jogaival és kötelezettségeivel. A házastársaknak egyéb kötelezettségeik mellett kölcsönös kötelességük, hogy hűségesek maradjanak egymáshoz, és segítséget és támogatást nyújtsanak egymásnak. Nem rendelkezhetnek a családi otthonukat biztosító jogokkal, sem az abban lévő berendezési tárgyakkal. Hasonlóképpen vélemezett a háztartási tartozásokért való egyetemleges felelősség (*solidarité*).

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

a) **A házasság felbontása** (*divorce*) felbontja a házasságot, és a házassági vagyoni rendszer felszámolását (*liquidation*) és felosztását (*partage*) vonja maga után. A házassági szerződés hatályát veszti, és a felek vagyoni viszonyaira az általános kötelmi jog és a közös tulajdonra vonatkozó jog az irányadó. A válást tárgyaló bíróság bármelyik házastársnak tartásdíjat (*pension alimentaire*) ítélhet meg. A tartásdíjat annak a házastársnak a szükségletei, akinek azt folyósítják és a másik házastárs járulékfizetési képessége alapján határozzák meg.

Ha az egyik házastárs a házasság fennállása alatt feladta vagy csökkentette szakmai tevékenységét (pl. a gyermekek gondozása érdekében), bizonyos feltételek mellett jogosult a másik házastárssal szemben igényt támasztani arra, hogy visszamenőlegesen vásároljon az általános nyugdíjbiztosítási rendszerből.

Amennyiben a házasságból származó egy vagy több gyermek a házasság felbontásának napján tizenkét év alatti, a szülői felügyeletet (*autorité parentale*) gyakorló házastárs (egyedül vagy a másik szülővel közösen), akinél a gyermekek életvitelszerűen tartózkodnak, kérheti a bíróságtól, hogy ítélje meg számukra a házastársi közös lakásban való tartózkodás jogát. Az a tény, hogy a lakás a másik házastárs tulajdonát képezheti, nem akadályozza meg ezt az odaítélést.

A szülői válása elvileg nem változtatja meg a szülői felügyeleti jog gyakorlásának feltételeit, amelyet továbbra is mindketten közösen gyakorolnak. A bíróság csak akkor ruházza át a szülői felügyeletet a két szülő közül az egyikre, ha ez a gyermek érdekeit szolgálja.

b) Azok a házastársak, akik külön kívánnak élni, de még nem kívánnak elválni, választathatják a **különválást** (*séparation de corps*). A jogilag külön élő házastársak már nem kötelesek együtt lakni, de a különválás mindig a vagyon különválásával jár, ami viszont a vagyonközösség felbontásával jár. A házasság egyéb feladatai és kötelezettségei megmaradnak.

Bár a különválás a házastársak kibékülésével megszűnik, a házastársak továbbra is a vagyonelkülönítés hatálya alá tartoznak, kivéve, ha új házassági vagyoni rendszerben állapodnak meg.

c) **A házasság érvénytelenítése** (*annulation du mariage*) a házasság visszamenőleges érvénytelenítését eredményezi. A házassági vagyoni rendszert úgy tekintik, hogy az soha nem is létezett. A házassággal járó jogok és kötelezettségek megszűnnek, és az érintett személyek úgy tekintendők, mint akik élettársként éltek együtt.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

Az egyik házastárs halála felbontja a vagyonközösséget. Kettős felszámolásra van szükség: a törvényes vagy szerződéses házassági vagyoni rendszer felszámolása, majd a túlélő házastárs öröklési jogai.

Eltérő rendelkezés hiányában, és amennyiben az elhunyt gyermekeket vagy azok leszármazottait hagyja hátra, a túlélő házastárs vagy a törvényes gyermeknek törvényesen járó minimális összeget jogosult örökölni, amelynek a hagyaték legalább egynegyedét kell elérnie, vagy a házastársak által közösen lakott ingatlan és a berendezési tárgyai haszonélvezetét, feltéve, hogy az ingatlan teljes egészében az elhunyt vagy az elhunyt és a túlélő közös tulajdonában volt (a polgári törvénykönyv 767-1. cikke).

Amennyiben az elhunyt nem hagyott hátra sem gyermekeket, sem azok leszármazóit, a túlélő házastársat a teljes hagyaték teljes tulajdonjoga illeti meg, kivéve, ha a végrendelet másként rendelkezik (a polgári törvénykönyv 767-2. cikke).

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A 2018. november 1-jén hatályba lépett 2018. június 27-i törvény (*loi du 27 juin 2018 instituant le juge aux affaires familiales, portant réforme du divorce et de l'autorité parentale*) rendelkezéseit kell alkalmazni: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2018/06/27/a589/jo>

A családjogi bíróság a házassági vagyoni rendszerekkel kapcsolatos kérelmeket bírálja el.

Lehetőség van peren kívüli, békés vagyonmegosztásra. Közjegyző bevonására azonban csak akkor van szükség, ha a vagyontárgy ingatlannyilvántartás (*publicité foncière*) hatálya alá tartozik.

Csak a vitás ügyekben születik bírósági döntés.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

A polgári törvénykönyv 220. cikke, amely a házassági vagyoni rendszertől függetlenül alkalmazandó, a házastársak és harmadik személyek között a háztartási tartozások tekintetében az egyetemleges felelősség vélelmét állítja fel, míg a házastársak mindegyike jogosult egyedül szerződést kötni a háztartás fenntartására vagy a gyermekek nevelésére; az egyik fél által így vállalt tartozás a másik féllel szemben egyetemlegesen kötelező.

Az egyetemleges felelősség azonban nem vonatkozik azokra a kiadásokra, amelyek a háztartás életmódját, az ügylet hasznosságát vagy hasznavehetetlenségét, illetve a szerződő harmadik fél jó- vagy rosszhiszeműségét figyelembe véve nyilvánvalóan túlzott mértékűek.

Nem alkalmazható a részletfizetéses vásárlásból eredő kötelezettségekre sem, kivéve, ha azokat mindkét házastárs beleegyezésével kötötték.

A házastárs és egy harmadik fél közötti jogviszony tekintetében a házassági vagyoni rendszer másik hatása a házassági vagyoni rendszer megváltozására vonatkozik, amely harmadik felek tekintetében az anyakönyvbe való bejegyzéstől számított három hónap elteltével lép hatályba. E bejegyzés hiányában azonban a változás harmadik személyekre nézve akkor is kötelező, ha a házastársak a velük kötött okiratokban kijelentik, hogy módosították a házassági vagyoni rendszerüket.

Harmadik felekkel szemben a házasság felbontásáról szóló határozat csak a bejegyzés vagy átírás időpontjától hatályos. Ha a házastársak egyike kereskedő, minden házassági szerződést és a házassági vagyoni rendszert módosító vagy megváltoztató okiratot egy hónapon belül el kell juttatni a cégbírósághoz.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

A házassági szerződésnek nincs további hatálya, ha azt felbontották.

A közös tulajdonban lévő vagyon felszámolása különböző számítások alapján történik, amelyek meghatározzák a közös vagyon felosztandó részét, valamint az egyes házastársak vagyonát és kötelezettségeit.

A házastársak mindegyike visszakapja különvagyonának birtokát. Ezt követően kompenzációs kimutatást (*compte des récompenses*) készítenek, amely tartalmazza mind az egyes házastársakat a vagyonközösségből megillető kompenzációt, mind pedig a házastársak által a vagyonközösségnek fizetendő kompenzációt.

A megosztás ezt követően elvileg egyenlő alapon történik, kivéve, ha másként nem állapodtak meg.

A házassági vagyonközösségi rendszer békés úton felszámolható. Az ingatlan-nyilvántartás hatálya alá tartozó vagyon megosztására közjegyzői okirat útján kerül sor.

Ha a házastársak nem állapodnak meg a házassági vagyoni rendszer felszámolásáról és megosztásáról, a családjogi bíróság által erre a célra előzetesen kijelölt közjegyző jelentést készít a nehézségekről és a házastársak vonatkozó nyilatkozatairól. A bíróság tanácsban eljárva dönt a házastársak között fennmaradó vitás kérdésekről, és azokat a közjegyzőhöz utalja a végleges vagyonmegosztási rendszer (*l'état liquidatif*) elkészítése érdekében.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés tárgyát képező okiratot érintő bármely megosztás közjegyzői okirat útján történik.

Mindenesetre az ingatlanon fennálló dologi jogokat (*droits réels immobiliers*) átruházó, ingyenes vagy ellenérték fejében kiállított, az elsőbbségi jogoktól (*privilegés*) vagy jelzálogjogoktól (*hypothèques*) eltérő minden élők közötti jogügyletre vonatkozó okiratot (*actes entre vifs*) az ingatlan fekvése szerinti joghatóság jelzálóhivatalában (*bureau de la conservation des hypothèques*) kell átíratni.

Az ingatlanokra vonatkozó dologi jogok átírásáról szóló, 1905. szeptember 25-i módosított törvény (*loi modifiée du 25 septembre 1905 sur la transcription des droits réels immobiliers*) rendelkezéseit alkalmazni kell: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/1905/09/25/n1/jo>

Utolsó frissítés: 14/05/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Málta

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

A máltai állam a házassági vagyoni rendszer szabad megválasztásának lehetőségét kínálja azoknak, akik a máltai jog alapján kívánnak házasságot kötni. Máltán azonban a fő házassági vagyoni rendszer a vagyonközösség. Ez a rendszer alkalmazandó a törvény erejénél fogva minden házasság esetében, kivéve, ha a már házas vagy házasodni szándékozó felek úgy döntenek, hogy vagyoni rendszerüket másik olyan rendszerrel kívánják szabályozni közjegyzői közokiratba foglaltan, amely nem sérti a máltai jog szellemét. Máltán az alábbi házassági vagyoni rendszerek léteznek a vagyonközösség mellett: a vagyonekülönítés és a fennmaradó közös vagyon külön kezelése.

A vagyonközösség mint máltai törvényes házassági rendszer keretében bármi, amit a felek a házasságkötést követően szereznek, e vagyonközösség részét és ezért egyenlő arányban mindkét fél tulajdonát képezi. A máltai jog kifejezetten előírja, hogy mi képezi a vagyonközösség részét, és kizárja abból az ajándékokat, az örökséget és az egyes felek különvagyonát.

A vagyonekülönítés mint egy olyan rendszer, amelyet a felek a vagyonközösség helyett választhatnak, azt jelenti, hogy mindkét félnek joga van a házasságkötés előtt és után szerzett vagyon feletti teljes körű ellenőrzésre és e vagyon kezelésére a másik fél hozzájárulása nélkül.

A fennmaradó közös vagyon külön kezelése mint egy másik olyan rendszer, amelyet a felek a vagyonközösség helyett választhatnak, azt jelenti, hogy mindkét házastársnak joga van vagyont szerezni, és az általa szerzett vagyont úgy megőrizni és kezelni, mintha az kizárólagos tulajdonába tartozna. E rendszerben mindazonáltal a házastársak közös vagyont is szerezhetnek, amelyet aztán közösen kezelnek.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

Ami a vagyonközösségi rendszert illeti, főszabály szerint mindkét házastárs közösen köteles szabályozni és kezelni vagyonukat. E konkrét rendszert illetően azonban a máltai jog különbséget tesz a rendes vagyonkezelés – vagyis az egyik házastárs által önállóan végezhető cselekmények – és a rendkívüli vagyonkezelés – vagyis a két házastárs által közösen végzendő cselekmények – között. A máltai jog csak a rendkívüli vagyonkezelési cselekményeket sorolja fel, és amit a törvény nem tartalmaz kifejezetten, azt rendes vagyonkezelési cselekménynek kell tekinteni. Ezért a vagyonközösségi rendszer

működése során minden esetben be kell tartani a mindkét házastárs hozzájárulásával kapcsolatos formai követelményt. Ha a felek nem járultak hozzá egy ingatlanon vagy ingóságon fennálló személyhez fűződő vagy dologi jog átruházásához vagy alapításához, a cselekmény semmissé nyilvánítható a hozzájárulást megtagadó fél kérelmére.

Ami a **vagyonelkülönítési rendszert** illeti, főszabály szerint mindkét házastársnak joga van a vagyont önállóan szabályozni és kezelni a másik házastárs hozzájárulása nélkül.

Ami a **fennmaradó közös vagyon külön kezelésének rendszerét** illeti, főszabály szerint abban az esetben, ha az egyik házastárs úgy dönt, hogy önállóan szerez vagyont, ehhez nem kell előzetesen beszereznie a másik házastárs hozzájárulását, és a szerző házastársnak joga van az említett szerzett vagyont önállóan szabályozni és kezelni. Ha viszont a két házastárs együtt szerez valamit, mindketten hozzájárulásukat adták, és ezért mindkettőjüknek joga van az említett szerzett vagyont szabályozni és kezelni.

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

A **vagyonközösségi rendszer** választása esetén a házastársak kötelesek mindent együtt csinálni. Ezért nem dönthetnek szabadon a szabályozás és kezelés módjáról a közös hozzájárulásukat nem igénylő rendes vagyonkezelési cselekmények kivételével.

A **vagyonelkülönítési rendszer** választása esetén viszont a másik házastárs beavatkozása nélkül mindkét házastárs szabadon cselekedhet aszerint, hogy véleménye szerint mi felel meg saját vagyonának.

Ami a **fennmaradó közös vagyon külön kezelésének rendszerét** illeti, abban az esetben, ha az egyik házastárs a másik házastárs hozzájárulása nélkül szerez vagyont, az előbbi bármiféle korlátozás nélkül, szabadon szabályozhatja a rendszert. Ha azonban a két házastárs közösen vásárol, nem járhatnak el tetszésük szerint önállóan, hanem közösen kell cselekedniük.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A **vagyonközösségi rendszert** illetően a törvény kifejezetten előírja, hogy e rendszer a házasságkötés napjától áll fenn, és a házasság megszűnésekor – vagyis a házasság felbontásakor – szűnik meg. Ezenfelül a törvény értelmében különválás esetén a vagyon bírósági megosztása kérhető.

A **fennmaradó közös vagyon külön kezelésének rendszerével** kapcsolatos eseteket illetően a törvény úgy rendelkezik, hogy e rendszer többek között a házasság felbontásával vagy különválással szűnik meg.

Mindazonáltal ha a házasságot a **vagyonelkülönítési rendszer** szabályozza, mindkét házastárs, akiknek házassága – akár különválással, akár a házasság érvénytelenítésével – megszűnt, továbbra is szabályozza és kezeli a saját nevében szerzett vagyont.

Ezért a házasság felbontásának, a különválásnak vagy a házasság érvénytelenítésének a házastársak vagyonára gyakorolt hatása az, hogy minden szerzett vagyont meg kell osztani a házastársak között egyezség vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság határozata útján.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

Az egyik házastárs halála esetén a házassági vagyoni rendszer megszűnik, és a máltai öröklési jog válik alkalmazandóvá, és az elhunyt házastárs vagyonát ezért felosztják az örökösök között. Fő tényezőként azt kell figyelembe venni, hogy az elhalálozott fél hagyott-e maga után végrendeletet.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A házassági vagyoni rendszerekkel kapcsolatos ügyek eldöntésére hatáskörrel rendelkező hatóság a polgári bíróság családjogi kollégiuma.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

Miután a házassági vagyoni rendszer működni kezd a házastársak között, az jogviszonyt keletkeztet a házastársak és harmadik személyek között, ha ez a helyzet. A harmadik személyek jogosultak törvényes jogaikat a körülményektől függően együttesen mindkét házastársal vagy önállóan egy-egy házastársal szemben gyakorolni attól függően, hogy kivel kötöttek szerződést, vagy kinek keletkezett tartozásuk velük szemben.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

A vagyon megosztására irányuló eljárásra rendszerint akkor kerül sor, ha a házastársak különválás vagy a házasság felbontása iránti eljárást indítottak.

Ezen eljárások azt igénylik, hogy a házastársak közvetítói eljárást indítsanak, mielőtt a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz fordulnának.

Ha a közvetítói eljárás sikeres, a házastársak közös megegyezéssel válhatnak külön, mely esetben a házastársak közjegyzői közokiratba foglaltan megegyeznek kölcsönös jogaikban, a gyermekeik feletti jogaikban és a házassági vagyon megosztásában; a közjegyzői okiratot ezt követően megvizsgálja a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság a házastársak jogai közötti egyensúly biztosítása érdekében. A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság általi jóváhagyást követően e szerződést közjegyzői okiratba foglalják, és nyilvántartásba veszik annak érdekében, hogy jogi szempontból minden tekintetben érvényes legyen, többek között harmadik személyekkel szemben is.

Ha a közvetítói eljárás nem jár sikerrel, és a felek nem jutnak egyezsége, bírósági eljárást kell indítani a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság előtt, amelyben a házassági vagyoni rendszer megszüntetését kérik a vagyon közöttük történő megosztása érdekében. Amikor a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság határozata jogerőre emelkedik, az említett ítéletet nyilvántartásba veszik annak érdekében, hogy jogi szempontból minden tekintetben érvényes legyen, többek között harmadik személyekkel szemben is.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Az ingatlanok máltai nyilvántartásba vételéhez az adott ingatlanra vonatkozó eredeti szerződést elkészítő közjegyzőnek a közjegyzői okiratba foglalásról szóló feljegyzést kell bemutatnia a nyilvántartásnak a szerződés közjegyzői hitelesítéséhez. Amint a közjegyzői okiratba foglalásról szóló feljegyzés rendelkezésre áll, az ingatlan nyilvántartásba veszik, és a szerződés köti annak feleit, valamint harmadik személyeket.

Utolsó frissítés: 09/11/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Ausztria

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

Az osztrák jogban a főszabály szerinti házassági vagyoni rendszer a vagyonelkülönítési rendszer (*Gütertrennung*). Mindkét házastárs megtartja a házasságba vitt vagyonát, és az általa megszerzett vagyon kizárólagos tulajdonosává válik (az osztrák polgári törvénykönyv [*Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*] 1233. és 1237. §-a). Mindkét házastárs szintén kizárólagos hitelezője saját adósainak, és kizárólagos adósa saját hitelezőinek.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A házastársak házassági szerződés (*Ehepakt*) útján választhatnak a főszabály szerinti eltérő vagyoni rendszert. A házassági szerződést közjegyzői okiratba kell foglalni annak érvényességéhez (a közjegyzői okiratról szóló törvény [*Notariatsakts-gesetz*] 1. §-a).

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

Főszabály szerint a házastársak szabadon választhatják meg házassági vagyoni rendszerüket. A házassági szerződés mindazonáltal nem tartalmazhat például a tartásról való teljes körű kölcsönös lemondást egy fennálló házasságban.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A törvényes „teljes” vagyonelkülönítés csak a házasság érvénytelenségének megállapításáig, felbontásáig vagy érvénytelenítéséig áll fenn, mivel ebben az esetben meg kell osztani a vagyont, amelynek során nem a tulajdonosi helyzet a meghatározó tényező. A házasság megszűnése esetén a házastársak vagyona megosztásának elve az irányadó. A házastársak vagyonát (azokat a dolgokat, amelyeket mindkét házastárs használt, például a házastársi közös lakást, egy autót vagy a háztartási cikkeket) felosztják, a házastársak megtakarításait pedig szintén megosztják. A házastársak megtakarításait azokat az eszközöket foglalják magukban, amelyeket a házastársak házasságuk fennállása alatt szereztek, és amelyek – jellegüktől függően – rendszerint értékesítésre szolgálnak.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

A (gyakorlatban ritkán előforduló) vagyonközösségben (*Gütergemeinschaft*) élő házastársak egyikének halála esetén a közös vagyont meg kell osztani. Az összes adósság levonása után fennmaradó nettó vagyont a megállapodás szerinti aránynak megfelelően szétosztják a túlélő házastárs és az elhunyt személy hagyatéka között. A vagyonelkülönítési rendszer (*Gütertrennung*) szerinti alapesetben a túlélő házastárs által kapott hátrányos hányadot az határozza meg, hogy az elhunyt személy mely más rokonai örökölnék még. A túlélő házastárs a hagyatékok egyharmadára jogosult, ha az elhunyt házastárs túlélő gyermekeket vagy azok leszármazóit hagyta hátra; a hagyatékok kétharmadára jogosult, ha az elhunyt házastárs túlélő szülőket hagyott hátra; más esetekben pedig a teljes hagyatékokra jogosult. A házastárs azon törvényes örökösök közé tartozik, akik a hagyatékból kötelelesrészre jogosultak (*pfllichtteilsberechtigte Personen*). A házastárs kötelelesrésze a fele annak, amit az öröklési rangsorban kapna.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A házasság felbontását, érvénytelenítését vagy érvénytelenségének megállapítását követően a házasságról szóló törvény (*Ehegesetz*) 81. és azt követő §-ai alapján a vagyonról közös megegyezéssel vagy bírósági határozattal születik döntés.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

Főszabály szerint a házastárs nem ruházhat konkrét jogokat harmadik személyekre, és nem állapíthat meg kötelezettségeket velük szemben a másik házastárs együttműködése nélkül. A közös háztartást vezető és jövedelemmel nem rendelkező házastárs csak „hallgatóságos ügynöki megállapodás” (*Schlüsselgewalt*) keretében képviselheti a másik házastársat a mindennapi életben szükséges olyan jogügyletekben, amelyek a közös háztartáshoz kapcsolódnak, és nem haladnak meg egy bizonyos összeget a házastársak életszínvonalához viszonyítva. Ez nem vonatkozik arra az esetre, ha a másik házastárs olyan nyilatkozatot tett egy harmadik személy felé, hogy nem kívánja, hogy házastársa képviselje. Ha a harmadik személy nem tudja megállapítani a körülmények alapján, hogy az eljáró házastárs képviselőként jár-e el, a két házastárs egyetemlegesen felel.

A vagyonközösségi rendszer – ha a vagyonelkülönítési rendszer helyett kifejezetten e rendszerben állapodtak meg – csupán olyan kötelezettséget keletkeztet a házastársak közötti viszonyban, hogy az egyik házastárs nem rendelkezhet a közös vagyon részesével a másik házastárs hozzájárulása nélkül. Dologi jogi joghatás csak ingatlan illetően áll fenn, ha az ingatlan-nyilvántartásba elidegenítési és terhelési tilalmat jegyeznek be a polgári törvénykönyv 364c. §-a alapján vagy egy olyan korlátozást a polgári törvénykönyv 1236. §-a alapján, amely szerint a vagyonközösség fennállása alatt egyik fél sem rendelkezhet egyedül saját felével vagy hányadával.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

A vagyonnak a házasság felbontása, érvénytelenítése vagy érvénytelenségének megállapítása esetén a házasságról szóló törvény 81. és azt követő §-ai alapján történő megosztása független a vétkekességtől, habár a vétkekesség figyelembe vehető méltányossági megfontolások keretében. A vagyon megosztására a felek közös megegyezése vagy az egyik fél kérelmére hozott bírósági határozat alapján kerül sor. Egyébként továbbra is vagyonelkülönítés alkalmazandó, vagyis mindkét házastárs megtartja saját vagyonát. A kérelmet a házasság felbontásáról szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül kell benyújtani. Mind a házastársak vagyonát, mint megtakarításait megosztják. A házasságról szóló törvény 82. §-a alapján az alábbiak ki vannak zárva a házastársak egyike által személyes vagy szakmai célra használt dolgok, harmadik személyek által ajándékozott dolgok, kizárólag a házastársak egyike által személyes vagy szakmai célra használt dolgok, valamint egy vállalkozás tulajdonában lévő dolgok vagy egy vállalkozásban fennálló részesedések, kivéve ha azok csupán befektetések.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

A tulajdonjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránti kérelmet azon kerületi bírósághoz kell benyújtani, amelynek illetékességi területén a bejegyzendő ingatlan található.

A kérelmet írásban kell benyújtani a kérelmező aláírásával. Főszabály szerint az aláírást nem kell hitelesíttetni, kivéve, ha a kérelemhez bejegyzési nyilatkozatot (*Aufsandungserklärung*) csatoltak.

A kérelemhez csatolni kell az ingatlan megszerzésének jogalapját tartalmazó köz- vagy magánokiratot (például egy adásvételi szerződést) a felek hitelesített aláírásával. Az ingatlan pontos adatai mellett a magánokiratoknak bejegyzési nyilatkozatot is tartalmazniuk kell.

A bejegyzési nyilatkozat egy kifejezett nyilatkozat arról, hogy az a személy, akinek jogát korlátozzák, megterhelik, megszüntetik vagy másik személyre ruházzák át, hozzájárul (az ingatlan-nyilvántartásba történő) bejegyzéshez (adásvételi szerződés esetén ez a személy az eladó). A bejegyzési nyilatkozatot bíróságnak vagy közjegyzőnek kell hitelesítenie, és azt a szerződő feleknek aláírásukkal kell ellátni. A bejegyzési nyilatkozat a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránti kérelem részeként is benyújtható. Ebben az esetben a kérelemben szereplő aláírásokat bíróságnak vagy közjegyzőnek kell hitelesítenie.

Az adózás rendjéről szóló szövetségi törvény (*Bundesabgabenordnung*) 160. §-ával összhangban a kérelemhez csatolni kell egy adóügyi megfelelési igazolást. Az igazolással az adóhatóság megerősíti, hogy a megfizetendő adók szempontjából nincs akadálya az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésnek.

Ha a kérelmet ügyvéd vagy közjegyző készítette, azt elektronikusan kell benyújtani. Ebben az esetben a csatolt dokumentumokat egy elektronikus dokumentumtárban kell elhelyezni. Az adóhatóság adóügyi megfelelési igazolása ez esetben egy ügyvéd vagy közjegyző által készített önrétékelési nyilatkozattal helyettesíthető.

Utolsó frissítés: 05/06/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Portugália

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mít ír elő?

Igen. Főszabály szerint a házastársak szabadon választhatják meg a házassági vagyoni rendszert házassági vagyoni szerződés, más néven házasság előtti megállapodás (*convenção antenupcial*) megkötésével, amelyet a portugál polgári törvénykönyv (*Código Civil*) 1698. cikke szabályoz.

Azonban abban az esetben, ha a házastársak nem választanak rendszert, vagy bizonyos olyan esetekben, amelyekben a házasság előtti megállapodás érvénytelen, a törvényes házassági vagyoni rendszer, amely automatikusan alkalmazandó, a házasságkötést követően szerzett vagyonra vonatkozó közös tulajdonjog, a polgári törvénykönyv 1717. és 1721. cikkének megfelelően.

Ebben az esetben a polgári törvénykönyv 1721–1731. cikke határozza meg, hogy mi minősül közös, illetve különvagyonnak.

Kivételes esetben, bizonyos, a polgári törvénykönyv 1720. cikkében meghatározott körülmények esetén a vagyonekülönítési rendszer kötelező.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A házastársak házasság előtti megállapodás megkötése útján alakíthatják ki házassági vagyoni rendszerüket, amelynek révén választhatnak a polgári törvénykönyvben meghatározott három vagyoni rendszer közül, vagy e rendszerektől eltérő rendszerben is megállapodhatnak az alkalmazandó jog keretein belül (a polgári törvénykönyv 1698. cikke).

A polgári törvénykönyvben meghatározott három házassági vagyoni rendszer a következő:

a házasságkötést követően megszerzett vagyona vonatkozó vagyoneközösség (*regime da comunhão de adquiridos* – a polgári törvénykönyv 1721–1731. cikke);

a teljes vagyona vonatkozó vagyoneközösség (*regime da comunhão geral de bens* – a polgári törvénykönyv 1732–1734. cikke);

a vagyonekülönítés (*regime da separação de bens* – a polgári törvénykönyv 1735–1735. cikke).

A fent említetteknek megfelelően a házastársak másképp is megállapodhatnak az alkalmazandó jog keretein belül. Ez a helyzet akkor, ha a házassági vagyoni rendszer a házasságkötést követő vagyona vonatkozó vagyoneközösség, de a házastársak egy házasság előtti megállapodásban megállapodnak arról, hogy az egyikük által a házasságkötés előtt szerzett konkrét ingatlan (például a házastársi közös lakás) közös vagyon lesz a házasságkötést követően, mert azt szeretnék, ha mindketten felelnének a hitelért, ha az ingatlan jelzálog terheli.

A formai követelmények tekintetében a házasság előtti megállapodásnak közjegyző előtt készített hiteles okirat (közokirat) vagy anyakönyvvezető előtt tett nyilatkozat formáját kell öltenie (a polgári törvénykönyv 1710. cikke és az anyakönyvi nyilvántartásról szóló törvénykönyv [Código do Registo Civil] 189–191. cikke).

Főszabály szerint a házasság előtti megállapodást a házasságkötés előtt kell megkötni. A polgári törvénykönyv 1714. cikke szerint a házasság előtti megállapodás és a házassági vagyoni rendszer – a polgári törvénykönyv 1715. cikkének eltérő rendelkezése hiányában – nem módosítható a házasságkötést követően.

A házasság előtti megállapodásra vonatkozó rendelkezéseket a polgári törvénykönyv IV. könyve II. címe IX. fejezetének III. szakasza tartalmazza (1698–1716. cikk).

A nászajándékokra és a házastársak közötti ajándékozásra vonatkozó rendelkezéseket a polgári törvénykönyv IV. könyve II. címe X. fejezetének I. és II. szakasza tartalmazza (1753–1766. cikk).

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

A polgári törvénykönyv 1720. cikkében meghatározott két helyzetben a vagyonekülönítési rendszer kötelező: amennyiben a házasságkötésre a házasságkötést előkészítő eljárás nélkül kerül sor, és ha a házastársak legalább 60 évesek.

Egyéb esetekben a házastársak szabadon választhatnak az alkalmazandó jog keretein belül.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyona a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A polgári törvénykönyv 1688. cikke szerint a házastársi jogviszony a házasság felbontásával vagy érvénytelenítésével ér véget, anélkül, hogy az érintené a tartási megállapodásokat. A házastársak különválása nem szünteti meg a házasságot, de a joghatásai – amint alább kifejtésre kerül – rendkívül hasonlóak a házasság felbontásának joghatásaihoz.

A vagyon megosztását és az adósságok megfizetését illetően a polgári törvénykönyv 1689. cikke úgy rendelkezik, hogy a házassági vagyoni rendszer megszűnését követően a házastársak vagy örökösök jogosultak megkapni személyes vagyonukat és a közös vagyonból őket megillető hányadot. Annak a házastársnak, akinek a házassági vagyonnal szemben adóssága áll fenn, meg kell fizetnie ezen adósságot.

Az adósságokat illetően a közös adósságok elsősorban a közös vagyonból kerülnek kielégítésre, és csak ezt követően rendezik a fennmaradó adósságokat. Ha az egyik házastársnak adóssága áll fenn a másik házastársal szemben, ezen adósságot a közös vagyonból öt megillető hányadból kell megfizetnie.

Közös vagyon hiányában a házastársnak személyes vagyonából kell az adósságot megfizetnie.

A házasság felbontásának joghatásai

A házasság felbontásának joghatásait a polgári törvénykönyv 1788–1793-A. cikke határozza meg.

Főszabály szerint a házasság felbontása megszünteti a házasságot, és ugyanazokkal a következményekkel jár, mint a házasság halál miatti megszűnése.

Az öröklést illetően a polgári törvénykönyv 2133. cikke szerint a házasság felbontására vonatkozó határozatot követően a korábbi házastárs akkor is megszűnik törvényes örökösnek lenni, ha az említett határozat meghozatalára a másik házastárs halála után kerül sor.

A portugál jogban főszabály szerint a házassági vagyon megosztására csak azután kerül sor, hogy a házasság felbontására irányuló eljárás befejeződött, közben nem. A házasságnak az anyakönyvi hivatal előtt, közös megegyezéssel történő felbontása esetén azonban a házastársak azonnal megállapodhatnak vagyonuk megosztásának módjában (az anyakönyvi nyilvántartásról szóló törvénykönyv 272-A. cikke).

A házasság felbontásának hatásait illetően a főszabály a következő:

A házasság felbontása a házasság felbontására vonatkozó határozat jogerőre emelkedésének napján válik hatályossá.

A házasság felbontásának a házastársak közötti vagyoni hatásai a következők:

A házasság felbontása a házasság felbontására irányuló eljárás megindításának napjára visszamenő vagyoni hatásokkal jár a házastársak között.

A házasság felbontásának vagyoni hatásai azonban bármelyik házastárs kérelmére azon naptól is fennállhatnak, amelyen a házastársak felhagytak az együttéléssel, ha ez a nap megállapítást nyert az eljárás során.

A vagyon házasság felbontását követő megosztása során egyik házastárs sem kaphat többet annál, mint amennyit akkor kapott volna, ha a házasságkötésre a közszerzeményi rendszerben került volna sor.

Mindkét házastárs elveszíti az összes olyan előnyt, amelyre a házasság eredményeként tett szert, illetve tett volna szert (például a házastársak közötti ajándékok; harmadik személy által házaspárnak a házasságukra tekintettel adott ajándékok); ez utóbbi esetben az ajándékozó személy úgy is dönthet, hogy az előny a házaspár gyermekeit illeti meg.

A sérelmet szenvedett házaspárnak joga van a másik házastárs által okozott kár megtérítését kérni a polgári jogi felelősség általános szabályai szerint a rendes bíróságok előtt.

Ha a házasság felbontásának okai az egyik házastárs mentális zavarával függenek össze, a házasság felbontását kérő házastársnak meg kell térítenie a másik házastárs részére a házasság megszűnése által okozott nem vagyoni kárt. Ezt az igényt a házasság felbontására irányuló eljárásban kell érvényesíteni.

Bármelyik házastárs kérheti a bíróságtól, hogy ítélje meg számára a házastársi közös lakás bérbérvételét függetlenül attól, hogy az a közös vagyonba vagy a másik házastárs vagyonába tartozik-e.

A hobbiállatokat egyik vagy mindkét házastárs gondozására bízzák, figyelembe véve az egyes házastársak és gyermekeik érdekeit és az állat jólétét.

A házasság felbontása által a házastársak és harmadik személyek közötti jogviszonyokra gyakorolt vagyoni hatások a következők:

A házastársak csak a határozat anyakönyvi nyilvántartásba történő bejegyzésének napját követően hivatkozhatnak harmadik személyekkel szemben a házasság felbontásának vagyoni jogi hatásaira.

A korábbi házastársak közötti tartási kötelezettségeket illetően a polgári törvénykönyv 2016. és 2019. cikke a következőképpen rendelkezik: főszabály szerint a házasság felbontását követően mindkét korábbi házastárs köteles magát eltartani.

Mindkét korábbi házastárs jogosult tartásra függetlenül attól, hogy a házasság felbontására közös megegyezéssel került-e sor, de a tartáshoz való jog megtagadható méltányossági okokból.

A tartáshoz való jog megszűnik, ha a kedvezményezett újabb házasságot köt, élettársi kapcsolatot létesít, vagy magatartása miatt méltatlanná válik a tartásra.

A különválás joghatásai:

A különválást illetően a polgári törvénykönyv 1794. cikke a házasság felbontására vonatkozó – fent ismertetett – rendelkezésekre hivatkozik egy kivétellel: a különválás nem szünteti meg a házasságot.

Ettől az egy kivételtől eltekintve a polgári törvénykönyv 1795-A., 2016. és 2133. cikke szerint a különválás által a házastársak vagyonára, a tartási kötelezettségekre és az öröklésre gyakorolt hatások megegyeznek a házasság felbontásának hatásaival.

A házasság érvénytelenítésének joghatásai

Különbség van a házasság érvénytelenítése és a semmis házasság között.

A polgári törvénykönyv 1628–1630. cikke szerinti semmis házasság esetén (például egyik vagy mindkét házastárs beleegyezésének teljes hiánya) a semmis házasság egyáltalán nem fejt ki hatásokat.

A házasságnak a polgári törvénykönyv 1631. cikke szerinti érvénytelenítése (például jogi akadályok vagy téves beleegyezés) esetében a polgári törvénykönyv 1647. cikke által meghatározott hatások a következők:

Ha mindkét házastárs jóhiszeműen járt el, a házasság hatásokat fejt ki közöttük és harmadik személyekkel szemben a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozat jogerőre emelkedéséig.

Ha csak az egyik házastárs járt el jóhiszeműen, akkor csak ez a házastárs részesülhet a házasság hatásainak előnyeiből. Emellett a jóhiszeműen eljáró házastárs harmadik személyekkel szemben is hivatkozhat a házasság hatásaira, feltéve, hogy azok tükrözik a házastársak közötti viszonyt.

E szabályok alkalmazandók az egyházi hatóságok előtt kötött katolikus házasságok érvénytelenítésére is a határozat anyakönyvi nyilvántartásba történő bejegyzésének időpontjáig, feltéve, hogy a katolikus házasságot oda bejegyezték.

A polgári törvénykönyv 1649. és 1650. cikke többek között az alábbi különleges vagyoni jogi szankciókat írja elő a kiskorú által kötött házasság vagy a jogi akadályokba ütköző házasság esetére:

A szükséges engedély nélkül házasságot kötő kiskorúak kiskorúnak tekintendők a nagykorúság eléréséig azon vagyon kezelését illetően, amellyel a házasságkötés időpontjában rendelkeztek, és amelyet a házasságkötést követően ajándékozás útján szereztek. Azonban az e vagyonból származó jövedelemből fedezik a szükséges tartást.

A kiskorú szülei vagy törvényes képviselője, nem pedig a másik házastárs kezeli ezt a vagyont, amíg a kiskorú el nem éri a nagykorúságot.

Ez a vagyon sem a házasság fennállása alatt, sem annak megszűnését követően nem használható fel egyik házastárs adósságainak rendezésére sem, azt megelőzően, hogy a kiskorú eléri a nagykorúságot.

A polgári törvénykönyv 1604. cikkének c) és d) pontjában rögzített akadályok (például a vér szerinti rokonok házasságkötésével kapcsolatos akadály) megsértésével történő házasságkötés esetén a tilalmat megsértő házastárs nem részesülhet előnyben a másik házastárs általi ajándékozás vagy végrendelet útján.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

A polgári törvénykönyv 1788. cikke értelmében a házassági vagyoni rendszer megszűnik a halállal.

A közös vagyont meg kell osztani. Az elhunyt személy vagyona magában foglalja e személy személyes vagyonát és – adott esetben – a házastársak közös vagyonából őt megillető hányadot a polgári törvénykönyv 2024. cikkével összhangban.

Főszabály szerint a túlélő házastárs a törvényes örökös, akit kötelelésről illet meg az öröklés során attól függetlenül, hogy készült-e végrendelet (a polgári törvénykönyv 2131. és 2133. vagy – adott esetben – 2158. és 2159. cikke).

Emellett a polgári törvénykönyv 2103-A. cikke szerinti feltételek mellett a vagyon megosztásakor a túlélő házastársnak joga van arra, hogy lehetővé tegyék számára a házastársi közös lakás, valamint e lakás tartalmának és bútorainak használatát. Ha ez meghaladja az örökségből és a közös vagyonból őt megillető hányadot, a túlélő házastársnak kompenzálnia kell a többi örököst.

A polgári törvénykönyv 1698. cikke és 1700. cikkének 3. bekezdése értelmében azonban abban az esetben, ha a házassági vagyoni rendszer a vagyonekülönítés, a házasság előtti megállapodásban a házastársak lemondhatnak örökös jogállításukról.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A házastársak vagyonával kapcsolatos ügyekben az adott esetnek megfelelően a bíróságok, az anyakönyvi hivatalok vagy a közjegyzők hozhatnak döntést az alábbiakban felsorolt bármely helyzet esetén.

A portugál jog szerint a házassági szerződések és a vagyoni jogi rendszer főszabály szerint megváltoztathatatlan, a polgári törvénykönyv 1714. szakaszának megfelelően. Ennélfogva ha a jövőbeni házastársak vagyoni megállapodást kívánnak kötni, és el szeretnének térni a törvényes vagyoni rendszertől, a vagyoni megállapodást házasság előtti megállapodásba kell foglalni (a polgári törvénykönyv 1710. cikke), amelyet a házastársak a házasságkötés előtt kötelesek aláírni. A házasság fennállása alatt a házastársak nem köthetnek a házassági vagyoni rendszert módosító vagy megszüntető megállapodást. Az ezen elv alóli kivételeket a polgári törvénykönyv 1715. cikke tartalmazza (pl. bíróság általi vagyonmegosztás vagy a házastársak különválása).

A házassági vagyoni rendszerre vonatkozó megállapodást házasság előtti megállapodásba kell rögzíteni (a polgári törvénykönyv 1698. cikke), amelyet a formai és közzétételi követelményeknek megfelelően kell megkötni. A polgári törvénykönyv 1710. cikkének megfelelően a házasság előtti megállapodást az anyakönyvvezető előtt tett nyilatkozat formájában vagy közjegyző előtt készült okirat formájában kell megkötni, amely formalitás hiányában a megállapodás érvénytelen. Ahhoz, hogy harmadik személyekkel szemben hatályos legyen, a házasság előtti megállapodást a polgári törvénykönyv 1711. cikkének (1) bekezdése szerint nyilvántartásba kell venni. E célból a házastársak örökösai és a házassági szerződésben szereplő egyéb felek nem minősülnek harmadik személynek. A megállapodás nyilvántartásba vétele nem teszi az ingatlannyilvántartásba bejegyzendő tények bejegyzését szükségtelemmé. Erre ezenkívül határidő is vonatkozik: a házasság előtti megállapodást a házasságkötés előtt kell aláírni, azonban a megállapodás aláírásának dátuma és a házasságkötés között legfeljebb egy év telhet el, különben a megállapodás a polgári törvénykönyv 1716. cikke szerint elévül.

A fenti információk megtekinthetők a következő dokumentumban: *Os Regulamentos Europeus: impacto na actividade registal e notarial* (Az európai rendeletek anyakönyvi hivatalok és a közjegyzők tevékenységére gyakorolt hatása), amely portugálul és angolul elérhető a következő oldalon: <https://www.redecivil.csm.org.pt/os-regulamentos-europeus-impacto-na-atividade-registal-e-notarial/>.

A házasság felbontása, különválás vagy a házasság érvénytelenítése esetén a vagyonmegosztás tekintetében illetékes hatóságok és a vagyonmegosztás adott házastársak vagyonára vonatkozó alkalmazása attól függően eltérő, hogy a házastársak megállapodnak-e vagyonuk megosztásának módjáról.

Ha a házastársak megállapodnak a közös vagyon megosztásának módjáról, a házasság felbontása vagy különválás esetén az anyakönyvi hivatalok rendelkeznek hatáskörrel az ügyben. Ebben az esetben kétféle helyzet képzelhető el: a házasság közös megegyezéssel történő felbontása vagy közös megegyezéssel történő különválás esetén az anyakönyvi hivatalok rendelkeznek hatáskörrel a házasság felbontását vagy a különválást illetően, és ezen eljárásokban jóváhagyhatják a vagyonmegosztási megállapodást, kezelhetik az adófizetési kötelezettségek kérdését, és a vagyonmegosztás eredményeként módosíthatják az ingatlan-nyilvántartást; a házasság felbontása vagy a különválás megtámadása esetén – mely esetekben a családjogi, gyermek- és ifjúságvédelmi bíróság (*Tribunais de Família e Menores*) rendelkeznek hatáskörrel –, abban az esetben, ha a házasság felbontását vagy a különválást követően a felek megállapodnak a vagyonmegosztásról, az anyakönyvi hivatalok rendelkeznek hatáskörrel arra, hogy intézkedjenek a vagyonmegosztással, az adófizetési kötelezettségekkel és az ingatlan-nyilvántartás vagyonmegosztás következtében történő módosításával kapcsolatban. A vonatkozó szabályokat az anyakönyvi nyilvántartásról szóló törvénykönyv (Código de Registo Civil) 272-A. és 272-B. cikke határozza meg. E szolgáltatással és annak költségeivel kapcsolatos gyakorlati információk a <https://justica.gov.pt/Servicos/Balcao-Divorcio-com-Partilha> weboldalon található.

Egyéb esetekben, ha a házasság felbontását vagy a különválást követően a felek megállapodásra jutnak a vagyon megosztásáról, erre vonatkozóan közjegyző előtt közokiratot írhatnak alá. Ebben az esetben a közjegyző felel az ingatlan két hónapon belüli nyilvántartásba vételéért, a feleknek pedig ugyanezen határidőn belül teljesíteniük kell az adófizetési kötelezettségeiket (az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvénykönyv [*Código do Registo Predial*] 8-B. és 8-C. cikke).

Ha a házastársak a házasság felbontása, különválás vagy a házasság érvénytelenítése esetén nem tudnak megállapodni a vagyon megosztásáról, a felek egyikének vagyonmegosztási eljárást, más néven „leltározási eljárást” (*processo de inventário*) kell kezdeményeznie. A polgári perrendtartás (*Código de Processo Civil*) 1083. cikkének (1) bekezdésében meghatározott esetekben (például ha a leltározási eljárás más bírósági eljárásoktól függ) a bíróságok kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek a leltározási eljárás tekintetében. Más esetekben, a polgári perrendtartás 1083. cikkének (2) bekezdésének megfelelően, a leltározási eljárást az eljárást kezdeményező érdekelt fél kérelmezheti, vagy az az összes érdekelt fél közös megegyezése alapján is kezdeményezhető a bíróságon vagy a 2019. szeptember 13-i 117/19. sz. törvény mellékletében közzétett leltározási eljárás jogi rendszerének (*Regime do Inventário Notarial*) 1. cikkében felsorolt valamely közjegyzőnél. A közjegyzők a <https://www.inventarios.pt/> ügyviteli rendszer segítségével kezelik ezeket az ügyeket.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

A polgári törvénykönyv 1682. és 1683. cikke úgy rendelkezik, hogy egyes esetekben a házastársnak be kell szereznie a másik házastárs hozzájárulását ahhoz, hogy bizonyos szerződéseket megkötthesse harmadik személyekkel. Ez a házassági vagyoni rendszertől (például vagyonelkülönítési vagy vagyonközösségi rendszer), az e rendszerből eredő vagyonkezelési jogköröktől (például a vagyon bizonyos részének közös kezelése), a vagyon jellegétől (például házastársi közös lakás; közös vagyon) vagy a szerződés jellegétől (például adásvételi szerződés; ajándékok elfogadása) függ.

A polgári törvénykönyv 1687. cikke értelmében a másik házastárs hozzájárulásának hiánya az alábbi következményekkel jár harmadik személyekre nézve: Ha az egyik házastárs olyan szerződést köt, amely sérti a portugál polgári törvénykönyv 1682. cikkének (1) és (3) bekezdését (például bizonyos ingóságok tulajdonjogának átruházása), 1682-A. cikkét (például vagyonközösségi rendszerekben ingatlan tulajdonjogának átruházása; bármelyik házassági vagyoni rendszerben a házastársi közös lakás tulajdonjogának átruházása), 1682-B. cikkét (például a házastársi közös lakás bérletének felmondása) vagy 1683. cikkének (2) bekezdését (örökségről vagy hagyományról történő lemondás), a másik házastárs vagy örököse kérheti e szerződés semmisségének megállapítását.

Ha az egyik házastárs a másik házastárs szükséges hozzájárulása nélkül nyilvántartásba nem vett ingóság tulajdonjogát ruhazza át, vagy olyan szerződést köt, amely megterheli az ilyen ingóságot, a fent említett semmisségre nem lehet jóhiszeműen eljáró harmadik személlyel szemben hivatkozni.

Ha az egyik házastárs jogellenesen ruhazza át a másik házastárs kizárólagos tulajdonát képező vagyon tulajdonjogát, vagy olyan szerződést köt, amely megterheli az ilyen vagyont, a szerződés semmis, és a vételárat vissza kell fizetni különösen a polgári törvénykönyvnek az eladó jogellenes eljárásának következményeit szabályozó 892–904. cikke alapján.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

Ha a vagyonmegosztásról megállapodás születik, azt a fenti 6. kérdésre adott válaszban említett eseteknek megfelelően az anyakönyvi hivatalok jóváhagyhatják, vagy közjegyző előtt aláírt közokiratba foglalható.

Ha a vagyonmegosztásról nem születik megállapodás, a 6. kérdésre adott válaszban foglaltak szerint leltározási eljárás indul a bíróságon vagy egy közjegyző előtt.

A bírósági leltározási eljárásra a polgári perrendtartás V. könyvének XVI. címében foglalt rendelkezések (a 1082–1130. cikk) az irányadók, amelyek megfelelően – a szükséges módosításokkal – alkalmazandók a közjegyző előtti leltározásra is (a 2019. szeptember 13-i 117/19. sz. törvény mellékletében közzétett leltározási eljárás jogi rendszerének 2. cikke).

A házassági vagyon megosztására vonatkozó leltározási eljárás a következő szakaszból áll: kezdeti szakasz; ellentmondás és a kötelezettségek ellenőrzése; az érdekelt felek előzetes meghallgatása; előzetes tárgyalásra utalás és az érdekelt felek találkozása (*conferência de interessados*); vagyonmegosztási terv és jóváhagyó ítélet; befejező szakasz.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Az ingatlan nyilvántartásba vételét kérő bármely személynek nyilvántartásba vétel iránti kérelmet kell benyújtania az ingatlan-nyilvántartási hivatalhoz, csatolva az igazoló dokumentumokat. Rendszerint a következő dokumentumokra van szükség: közjegyzői okirat, az ingatlan jogi leírása (*cademeta predial*); az illeték és a helyi ingatlanadó megfizetésének igazolása; adott esetben a jelzálog jog törlesztésére vonatkozó dokumentum. Ha e dokumentumokat már nyilvántartásba vette az ingatlan-nyilvántartási hivatal, azokra csak hivatkozni kell.

Emellett ha a kérelmet a kérelmező képviselője nyújtja be, a képviselő meghatalmazását is csatolni kell a kérelemhez. Az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvénykönyv 39. cikke értelmében azonban az ügyvédeknek, közjegyzőknek és jogtanácsosoknak (*solicitadores*) nem kell meghatalmazást csatolniuk a nyilvántartásba vétel iránti kérelemhez.

Az elektronikus tanúsítvánnyal rendelkező kérelmezők (a portugál állampolgári igazolvánnyal rendelkező polgárok, az érintett szakmai kamaráknál megfelelően nyilvántartásba vett ügyvédek, közjegyzők és jogtanácsosok) online is benyújthatják az ingatlan nyilvántartásba vétel iránti kérelmet, és csatolhatják a szükséges dokumentumokat. Az elektronikus tanúsítvánnyal nem rendelkező kérelmezők személyesen nyújthatják be a kérelmet az ingatlan-nyilvántartási hivatalnál, vagy postán is megküldhetik azt.

A nyilvántartásba vételi eljárással és annak költségeivel kapcsolatos információk az alábbi weboldalon találhatóak:

<https://justica.gov.pt/Servicos/Pedir-registo-predial>

A portugál polgári törvénykönyv és a fent hivatkozott egyéb jogszabályok hatályos szövege az alábbi oldalon tekinthető meg portugál nyelven:

[Código Civil](#)

[Código do Registo Civil](#)

[Código do Registo Civil](#)

[Código do Registo Civil](#)

Záró megjegyzés:

Ez a tájékoztató általános információkat tartalmaz, nem kimerítő jellegű, és nem kötelezi a kapcsolattartó pontot, a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózatot, a bíróságokat vagy bármely más felhasználót. Minden esetben meg kell tekinteni az alkalmazandó jogszabályok legfrissebb változatát. Ezek az információk nem helyettesítik a jogi szakemberektől igénybe vehető jogi tanácsadást.

Utolsó frissítés: 06/10/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások meg nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Szlovénia

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

Igen.

A házassági vagyoni rendszereket a Szlovén Köztársaság családjogi törvénykönyve (*Družinski zakonik Republike Slovenije* [DZ]) szabályozza:

A házastársakra a törvényes házassági vagyoni rendszer alkalmazandó, kivéve, ha egy eltérő formájú házassági vagyoni rendszerről kötnek szerződést. Ez utóbbi esetben a szerződéses házassági vagyoni rendszert kell alkalmazni rájuk.

A törvényes házassági vagyoni rendszer a házastársak közös vagyonával kapcsolatos vagyonközösséget és a házastársak különvagyonával kapcsolatos vagyonekülönítést foglalja magában.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A házastársak vagy jövőbeli házastársak szerződéssel alakíthatják ki vagyoni rendszerüket. A vagyoni rendszert szabályozó szerződéssel a két házastárs a törvényes rendszertől eltérő vagyoni rendszert határoz meg.

Ilyen szerződésben a házastársak eltérő házassági vagyoni rendszereket is meghatározhatnak házasságuk idejére és a házasság esetleges felbontásának esetére. A házastársak által a tulajdonnal kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről kötött szerződéseket közjegyzői okiratba kell foglalni. A házastársakra a szerződéses házassági vagyoni rendszer – eltérő megállapodásuk hiányában – az e rendszerre vonatkozó szerződés megkötésének időpontjától alkalmazandó. A jövőbeli házastársak által a házassági vagyoni rendszerről kötött házasság előtti szerződés a jövőbeli házastársak által e szerződésben előírtaknak megfelelően a házasságkötés napján vagy az ezt követő napon lép hatályba. A házassági vagyoni rendszerekre vonatkozó szerződéseket be kell jegyezni az ilyen szerződések nyilvántartásába. Ha a házassági vagyoni rendszerre vonatkozó szerződést nem jegyzik be az ilyen szerződések nyilvántartásába, a harmadik személyekkel fennálló jogviszonyok szempontjából azt kell vélelmezni, hogy a törvényes házassági vagyoni rendszer alkalmazandó a házastársak közötti vagyoni viszonyokra.

A házastársaknak tájékoztatniuk kell egymást vagyoni helyzetükről, mielőtt a házassági vagyoni rendszert szabályozó szerződést kötnének egymással. Ennek elmulasztása esetén a szerződés megtámadható bíróság előtt.

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

Nem. A házastársaknak mindazonáltal tájékoztatniuk kell egymást vagyoni helyzetükről, mielőtt a házassági vagyoni rendszert szabályozó szerződést köténének egymással. Ennek elmulasztása esetén a szerződés megtámadható bíróság előtt.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A házastársak közös vagyonát megosztják, ha házasságuk megszűnik.

Ha a házassági vagyoni rendszerre vonatkozó szerződés, amellyel a házastársak eltérnek a törvényes házassági vagyoni rendszertől, nem határozza meg a házastársak vagyona megosztásának módját, azt – a házastársak eltérő megállapodása hiányában – a törvényes házassági vagyoni rendszer szabályainak megfelelően kell megosztani. A vagyont a házassági vagyoni rendszerre vonatkozó szerződés hatálybalépésének időpontja szerinti helyzet alapján kell megosztani.

Főszabály szerint a házastársak vagyonát egyenlő arányban osztják meg, a házastársak azonban bizonyíthatják, hogy közös vagyonukhoz eltérő arányban járultak hozzá. A házastársak közös vagyonhoz való hozzájárulásának jelentéktelen eltéréseit nem kell figyelembe venni.

Ha a házastársak megállapodtak a közös vagyonból őket megillető hányadokban, vagy sor került e hányadok megállapítására, a házastársak megállapodhatnak a vagyon megosztásának módjáról. Ha a házastársak úgy állapodnak meg, hogy a vagyontárgyak tulajdonostársaivá válnak a közös vagyonból őket megillető hányadok arányában, ez szintén megosztásnak tekintendő.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

A házastársak egyikének halála nincs hatással a házassági vagyoni rendszerre.

Az elhunyt házastárs vagyona öröklési eljárás tárgyát képezi.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A bíróságok rendelkeznek hatáskörrel a házassági vagyoni rendszerekkel kapcsolatos jogviták eldöntésére.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

A házastársak közös kötelezettségei azok, amelyek mindkét házastársat kötik az általános jogszabályok alapján, a házastársak vagyonával kapcsolatban keletkezett kötelezettségek, valamint a házastársak egyike által a másik házastársal való együttélés vagy a család szükségleteinek kielégítése érdekében vállalt kötelezettségek. A házastársak közös és személyes vagyonukkal egyetemlegesen felelnek e kötelezettségeikért.

Az egyik házastárs megtérítést követelhet a másik házastársától azzal az indokkal, hogy a közös kötelezettség teljesítése során többet fizetett a ráeső résznél. A házastárs személyes kötelezettségei azok, amelyek a házasságkötés előtt terhelték, és amelyeket a házasságkötés után vállalt, de amelyek nem minősülnek a DZ 82. cikkének (1) bekezdése szerinti közös kötelezettségeknél.

A házastárs személyes vagyonával és a közös vagyon öt megillető hányadával felel a személyes kötelezettségeikért.

Ha a házassági vagyoni rendszerre vonatkozó szerződést nem jegyzik be az ilyen szerződések nyilvántartásába, a harmadik személyekkel fennálló jogviszonyok szempontjából azt kell vélelmezni, hogy a törvényes házassági vagyoni rendszer alkalmazandó a házastársak közötti vagyoni viszonyokra.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

A házastársak közös vagyonát megosztják, ha házasságuk megszűnik. A házasság fennállása alatt a házastársak vagyona megállapodással vagy az egyik házastárs kérelmére osztható meg.

Az ilyen megállapodások a házastársak által a közös vagyonuk köréről kötött megállapodást foglalnak magukban. Ha a házassági vagyoni rendszerre vonatkozó szerződés, amellyel a házastársak eltérnek a törvényes házassági vagyoni rendszertől, nem határozza meg a házastársak vagyona megosztásának módját, azt – a házastársak eltérő megállapodása hiányában – a törvényes házassági vagyoni rendszer szabályainak megfelelően kell megosztani. A vagyont a házassági vagyoni rendszerre vonatkozó szerződés hatálybalépésének időpontja szerinti helyzet alapján kell megosztani.

Mindkét házastárs közös vagyonnal kapcsolatos adósságait és követeléseit megállapítják, mielőtt az e vagyonból őket megillető hányadot meghatároznák.

A házastársak megállapodhatnak az őket a közös vagyonból megillető hányad összegében, vagy ezt az összeget a bíróság is megállapíthatja bármelyikük kérelmére.

Főszabály szerint a házastársak vagyonát egyenlő arányban osztják meg, a házastársak azonban bizonyíthatják, hogy közös vagyonukhoz eltérő arányban járultak hozzá. A házastársak közös vagyonhoz való hozzájárulásának jelentéktelen eltéréseit nem kell figyelembe venni.

A házastársakat a közös vagyonból megillető hányad összegével kapcsolatos jogvitában a bíróság figyelembe veszi az ügy összes körülményét, különösen a házastársak jövedelmét, az egyik házastárs által a másiknak nyújtott segítséget, a gyermekek feletti felügyeleti jogot, a háztartási munkát, az otthonról és családról való gondoskodást, a vagyon megőrzésével való foglalkozást, valamint a házastársak vagyonának kezelésével, megőrzésével és gyarapításával kapcsolatos minden egyéb munkát és együttműködést.

Ha a házastársak megállapodtak a közös vagyonból őket megillető hányadokban, vagy sor került e hányadok megállapítására, a házastársak megállapodhatnak a vagyon megosztásának módjáról. Ha a házastársak úgy állapodnak meg, hogy a vagyontárgyak tulajdonostársaivá válnak a közös vagyonból őket megillető hányadok arányában, ez szintén megosztásnak tekintendő.

Ha nem születik megállapodás a vagyon megosztásának módjáról, a bíróság osztja meg a vagyont a házastársak vagyonának megosztására vonatkozó szabályoknak megfelelően.

A házastársak vagyonának megosztásakor az egyik házastárs szakmájának vagy más tevékenységének gyakorlására, illetve a megélhetésének biztosítására szolgáló vagyontárgyakat e házastárs kérelmére neki adják ki az őt megillető hányad terhére.

Ugyanez vonatkozik azokra a vagyontárgyakra, amelyek kizárólag az egyik házastárs személyes használatára szolgálnak, és nem tartoznak személyes vagyonába.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Az ingatlan-nyilvántartási bíróság (*zemljiškopravni sodišče*) dönt arról, hogy engedélyezi-e a bejegyzést olyan dokumentumok alapján, amelyek bizonyítják a bejegyzendő jog megszerzésének jogalapját, és megfelelnek az egyéb jogszabályi feltételeknek.

E dokumentumokat az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény (*Zakon o zemljiški knjigi* [ZZK-1]) 40. cikkének (1) bekezdése sorolja fel.

Utolsó frissítés: 10/11/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Finnország

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

A finn házassági vagyoni rendszer a késleltetett vagyonközösség fogalmán alapul. Ez azt jelenti, hogy a házasság fennállása alatt a vagyon külön tulajdonban van, de a házasság megszűnése esetén a vagyont egyenlő arányban meg kell osztani a házastársak között.

A házasságkötés nem változtatja meg a házastársak vagyonának tulajdonjogát. A házasságról szóló finn törvény (*Avoliittolaki* 234/1929) szerint az egyik házastárs házasságkötés előtti vagyona e házastárs vagyona marad a házasság fennállása alatt. A házasság fennállása alatt öröklés vagy ajándékozás útján szerzett vagy kapott vagyon szintén a házastársak saját vagyona marad. A vagyon mellett az adósságok sem közösek, ami azt jelenti, hogy mindkét házastárs egyedül felel az általa a házasságkötés előtt vagy a házasság fennállása alatt vállalt adósságért. Mindazonáltal a két házastárs egyetemlegesen felel az egyik házastárs által a család eltartása érdekében vállalt adósságért.

A finn házassági vagyoni rendszerben mindkét házastársat megilleti a másik házastárs vagyonához való házastársi jog. Ez a jog mindkét házastársat vagy az elhunyt házastárs özvegyét és örököseit feljogosítja a házastársak nettó vagyonának felére a házastársak vagyonának a házasság megszűnésekor történő megosztása esetén. A házastársi jog a teljes vagyonra kiterjed függetlenül attól, hogy a házastársak mikor és hogyan szerezték vagy kapták a vagyont a házasságkötés előtt. Házassági vagyoni megállapodás megkötésével azonban a házastársak úgy is dönthetnek, hogy nem alkalmazzák a házastársi jogot házasságukban. Emellett az egyik házastárs által olyan közjegyzői ajándékozási okirat, végrendelet vagy kedvezményezett kikötés alapján kapott vagyon esetében, amely kiköti, hogy a kedvezményezett jövőbeli házastársát nem illetheti meg házastársi jog a szóban forgó vagyont illetően, ez a vagyon szintén ki van zárva a házastársi jog hatálya alól.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A házastársak akár a házasságkötés előtt, akár a házasság fennállása alatt házassági vagyoni megállapodást köthetnek egymással. A házassági vagyoni megállapodás hatással van a házastársak vagyona megosztásának módjára. A házastársak például megállapodhatnak abban, hogy az egyik házastársat nem illeti meg házastársi jog a másik házastárs vagyonának egyetlen részét illetően sem, hanem mindkét házastárs megtartja saját vagyonát. A házastársak abban is megállapodhatnak, hogy a vagyon bizonyos része ki van zárva a házastársak vagyonának megosztásából.

A házassági vagyoni megállapodást írásban kell megkötni, és keltezéssel, valamint aláírással kell ellátni. Emellett megkötésénél két pártatlan személynek kell tanúként közreműködnie. A házassági vagyoni megállapodás akkor lép hatályba, amikor nyilvántartásba vették azt a helyi nyilvántartási hivatalnál (*maistraatti*) (vagy 2020-tól a digitális és népeségadat-szolgáltatási ügynökségnél [*Digi- ja väestötietovirasto*]).

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

A házasságról szóló törvény bizonyos korlátozásokat tartalmaz a vagyontárgyak – például a házastársi közös lakás vagy a háztartási ingóságok – kezelését illetően. Az egyik házastárs a másik házastárs írásbeli hozzájárulása nélkül nem rendelkezhet a házastársi közös lakásul szolgáló ingatlannal. A másik házastárs hozzájárulása nélkül az egyik házastárs nem rendelkezik a bérleti vagy a házastársi közös lakásul szolgáló lakás birtoklására jogosító egyéb jogokkal; a mindkét házastárs által használt közös háztartási cikkek részét képező ingóságokkal; a másik házastárs által használt szükséges eszközökkel; valamint a másik házastárs vagy a gyermekek személyes használatára szolgáló ingóságokkal.

A házastársak vagyonának megosztása módosítható, ha a megosztás máskülönben észszerűtlen eredményre vagy arra vezetne, hogy a másik házastárs igazságtalan pénzügyi előnyhöz jut. Ez azt jelenti, hogy egyedi esetben észszerű mérlegelés alapján el lehet térni a házastársak vagyonának megosztására egyébként alkalmazandó szabályoktól. A házastársak vagyonának megosztásával kapcsolatos módosítás mérlegelésekor különös figyelmet kell fordítani a házasság időtartamára, a házastársak közös háztartással, valamint a vagyon gyarapításával és megőrzésével kapcsolatos tevékenységeire, valamint a házastársak pénzügyeivel kapcsolatos egyéb hasonló körülményekre.

A házastársak vagyona megosztásának módosításakor elrendelhető, hogy az egyik házastárs a házastársi jog alapján egyáltalán nem részesülhet a másik házastárs vagyonából, vagy hogy az említett jogot korlátozni kell; hogy bizonyos vagyontárgyakat egészben vagy részben ki kell zárni a házastársi jogból a házastársak vagyonának megosztása során; vagy hogy a másik házastárs házastársi jogából házassági szerződéssel kizárt vagyon egészét vagy egy részét egészben vagy részben a másik házastárs házastársi jogának hatálya alá tartozó vagyonnak kell tekinteni a megosztás során.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

Ha a házasság felbontásával kapcsolatos eljárás van folyamatban, vagy ha a házasság megszűnt, a házastársak vagyonát meg kell osztani, ha az egyik házastárs vagy az elhunyt házastárs örököse ezt kéri. A házastársak vagyonának megosztása során a házastársi jog úgy érvényesül, hogy meghatározzák

azt az összeget, amelyet a nagyobb nettó vagyonnal rendelkező házastársnak meg kell fizetnie a másik házastárs részére. Ha egyik házastársat sem illeti meg a másik házastárs vagyonához való házastársi jog, a házastársak vagyonát a megosztás helyett szét kell választani. Ha a házastársak közös vagyonnal rendelkeznek, e vagyont kérésre meg kell osztani a házastársak vagyonának megosztásakor vagy szétválasztásakor.

A házastársak vagyonának megosztására ezenkívül akkor is sor kerülhet, ha a különválásra vonatkozó külföldi ítéletet hoztak olyan házastársak tekintetében, akiknek házassági vagyoni jogi ügyeire a finn jog az irányadó. Megosztásra azonban nem kerülhet sor akkor, ha a házastársak a különválásra vonatkozó ítélet meghozatalát követően folytatják az együttélést.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

Főszabály szerint ugyanezeket a szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a házasság a házastársak egyikének halála miatt szűnik meg.

Ha az elhunyt házastárs közvetlen örökösöket (gyermeket vagy azok leszármazóit) hagyott hátra, az özvegy és az elhunyt házastárs örökösei kérhetik a házastársak vagyonának megosztását. A házastársak vagyonának megosztása során főszabály szerint a teljes vagyont egyenlő arányban kell megosztani.

A vagyon egyik fele a túlélő házastársat, másik fele pedig az örökösöket illeti meg. Mindazonáltal ha az özvegy az elhunyt házastársnál nagyobb vagyonnal rendelkezik, jogosult teljes vagyonát megtartani.

Ha a házasság az egyik házastárs halála miatt szűnik meg, az elhunyt házastárs azonban nem hagyott hátra közvetlen örökösöket, az özvegy örökli az elhunyt házastárs teljes vagyonát, kivéve, ha az elhunyt házastárs ettől eltérően végrendeletkezett. Ilyen esetben a házastársak vagyonát nem osztják meg az előbb elhunyt házastárs és a túlélő házastárs vagyona között. Főszabály szerint csak mindkét házastárs halálát követően kell megosztani az utóbb elhunyt házastárs hátrahagyott vagyonát egyenlő arányban a két házastárs örökösei között. Az özvegy nem szabhatja meg végrendeletben, hogy mi jut ilyen módon az előbb elhunyt házastárs örököseinek.

Ha a közvetlen örökösök nem kérik a hagyaték megosztását, vagy az elhunyt házastárs végrendelete nem teszi szükségessé ezt, a túlélő házastárs osztatlanul tovább-birtokolhatja az elhunyt házastárs teljes hagyatékát. A túlélő házastárs mindazonáltal jogosult osztatlanul tovább-birtokolni a házastársi közös lakást és minden közös háztartási ingóságot, feltéve, hogy az özvegy nem rendelkezik másik, lakhatásra alkalmas lakóhellyel.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

Finnországban a hatóságok nem indítanak hivatalból a házastársak vagyonával kapcsolatos eljárásokat. Ha a házastársak nem jutnak egyezsége a megosztást illetően, a körzeti bíróság (*käräjäoikeus*) kérelemre végrehajtót jelöl ki a házastársak vagyonának megosztására.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

Főszabály szerint a házasság nem korlátozza a házastárs ahhoz való jogát, hogy megállapodásokat kössön, de a házasság fennállása alatt mindkét házastársnak joga van a másik házastárs hozzájárulása nélkül a saját vagyonával kapcsolatos döntéseket hozni.

A házastárs emellett jog szerint nem felel közvetlenül a másik házastárs által vállalt adósságért. A házastársak mindazonáltal egyetemlegesen felelnek a kizárólag a házastársak egyike által a család eltartása érdekében vállalt adósságért, valamint a házastársi közös lakással kapcsolatos bérleti díj megfizetéséért. A házastársak csak együtt szüntethetik meg közös lakásuk bérletét akkor is, ha a bérleti szerződést kizárólag az egyik házastárs írta alá. A hitelezők jogait védi a házasságról szóló törvény, és a házastárs ezért nem tud lemondani jogairól a házastársak vagyonának megosztásakor a hitelezőkkel szemben hatályos módon. Ha a házastársak vagyonának megosztása során az egyik házastárs olyan vagyont adott át a másik házastársnak vagy ez utóbbi örököseinek, amelynek értéke jelentős mértékben meghaladja a részükre kötelezően átadandó vagyon értékét, a megosztás visszakövetelhető, és a csődvagyonba fizethető be.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

Finnországban a hatóságok nem indítanak hivatalból a házastársak vagyonával kapcsolatos eljárásokat. Ha a házasság felbontásával kapcsolatos eljárás van folyamatban, vagy ha a házasság megszűnt, a házastársak vagyonát meg kell osztani, ha az egyik házastárs vagy az elhunyt házastárs örököse ezt kéri. Ha egyik házastársat sem illeti meg a másik házastárs vagyonához való házastársi jog, a házastársak vagyonát a megosztás helyett szét kell választani. A házastársak vagyonának a házasság felbontása miatti megosztása során főszabály szerint a teljes vagyont egyenlő arányban kell megosztani, kivéve, ha a házastársak házassági vagyoni megállapodást kötöttek egymással. A házastársak vagyonának megosztása módosítható is, ha a megosztás máskülönben észszerűtlen eredményre vezetne. A házastársak közös vagyonát kérésre szintén meg kell osztani a vagyon megosztása vagy szétválasztása esetén.

Ha a házasság az egyik házastárs halála miatt szűnik meg, és az elhunyt házastárs közvetlen örökösöket (gyermeket vagy azok leszármazóit) hagyott hátra, az özvegy és az elhunyt házastárs örökösei kérhetik a házastársak vagyonának megosztását. E megosztás során főszabály szerint a teljes vagyont egyenlő arányban kell megosztani. A vagyon egyik fele a túlélő házastársat, másik fele pedig az örökösöket illeti meg. Ha viszont a túlélő házastárs az elhunyt házastársnál nagyobb vagyonnal rendelkezik, a túlélő házastárs minden esetben jogosult teljes saját vagyonát megtartani. Ha a házasság az egyik házastárs halála miatt szűnik meg, az elhunyt házastárs azonban nem hagyott hátra közvetlen örökösöket, a túlélő házastárs örökli az elhunyt házastárs teljes vagyonát, kivéve, ha az elhunyt házastárs ettől eltérően végrendeletkezett. Főszabály szerint csak mindkét házastárs halálát követően kell megosztani az utóbb elhunyt házastárs hátrahagyott vagyonát egyenlő arányban a két házastárs örökösei között.

A felek közös megegyezés alapján maguk is elvégezhetik a megosztást (megegyezéssel megosztás). Ha a felek nem jutnak egyezsége, a megosztást a bíróság által kijelölt végrehajtó végzi el a házastársak egyikének kérelmére (megosztás bírósági kijelölés alapján).

Megegyezéssel megosztás esetén a megosztást egy dokumentumban kell rögzíteni, amelyet keltezéssel és aláírással kell ellátni. Emellett két pártatlan személynek kell tanúként közreműködni. Ha végrehajtó végzi a megosztást, azt a végrehajtó által aláírt dokumentumba kell foglalni.

A dokumentum nyilvántartásba vétel céljából benyújtható a helyi nyilvántartási hivatalhoz (2020-tól a digitális és népszámlálás-szolgáltatási ügynökséghez). A megosztási dokumentum nyilvántartásba vétele mindkét házastársat védi a másik házastárs hitelezőinek visszatérítési követeléseivel szemben; az egyébként nem érinti a vagyon felek közötti megosztásának érvényességét.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Az ingatlan feletti tulajdonjog a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem útján vetethető nyilvántartásba. A tulajdonjogot a nyilvános tulajdon- és jelzálogjogi nyilvántartásba jegyzik be. Az ingatlan feletti tulajdonjog bejegyzését követően az új tulajdonos megjelenik a tulajdoni lapon.

Ha az ingatlan feletti tulajdonjog megváltozik annak megosztása vagy szétválasztása miatt, az ingatlan megosztására vagy szétválasztására vonatkozó megállapodás eredeti példányát, az ingatlan megosztásának indokait (például a körzeti bíróság arra vonatkozó értesítése, hogy a házasság felbontásával kapcsolatos eljárást indítottak előtte), valamint az ingatlanszerzési adó megfizetésének igazolását meg kell küldeni a finn nemzeti földmérési hivatalnak (*Maanmittauslaitos*) a tulajdonjog bejegyzését kérve.

A házasság megszűnése miatt megosztott ingatlan feletti tulajdonjog bejegyzésének határideje a megosztás hatálybalépésekor kezdődik. A tulajdonjog bejegyzésének határideje hat hónap.

Utolsó frissítés: 15/02/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Házassági vagyoni rendszerek - Svédország

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

Igen, létezik ilyen rendszer. E rendszer rögzíti a házastársak között a házasság fennállása alatt és azt követően fennálló tartási kötelezettség szabályait. E rendszer szabályozza a házastársaknak a házasság fennállása alatt és azt követően fennálló jogait és kötelezettségeit is a vagyontárgyak és kötelezettségek különböző csoportjait, a házastársi közös lakást és annak lakberendezési tárgyait, valamint a házastársak közötti ajándékokat illetően.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A házastársak kétféle vagyonnal rendelkezhetnek: megosztható vagyonnal (*giftorättsgods*) és különvagyonnal (*enskild egendom*). A megosztható vagyon a gyakoribb forma; eltérő megállapodás hiányában a vagyon megosztható. Főszabály szerint az ilyen vagyont az egyik házastárs halála vagy a házasság felbontása esetén kell megosztani. A különvagyont nem kell megosztani ilyen módon. A vagyon az alábbiak eredményeként minősülhet különvagyonnak:

a) Házassági vagyoni megállapodás (*äktenskapsförord*). A megállapodást írásba kell foglalni, és nyilvántartásba kell vetetni az adóhivatalnál (*Skatteverket*).

b) Ajándékozás.

c) Végrendelet.

d) Egy életbiztosítás, egy balesetbiztosítás, egy betegségbiztosítás vagy egy egyéni nyugdíjmeztakarítási program kedvezményezettjeként történő kijelölés.

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni rendszerben való megállapodásnak?

Igen, léteznek korlátozások. Léteznek például szabályok a házastársak házastársi közös lakásának és e lakás lakberendezési tárgyainak a házasság fennállása alatt történő védelmére. Az egyik házastárs nem adhatja el vagy adhatja bérbe a közös lakást, illetve nem rendelkezhet azzal más módon a másik házastárs hozzájárulása nélkül. Ezeket a szabályokat arra a vagyont is alkalmazni kell, amely különvagyonnak minősül a házassági vagyoni megállapodás értelmében. Ha a vagyont meg kell osztani a házastársak között, házastársi közös lakásukat és lakberendezési tárgyait az a házastárs kapja, akinek nagyobb szüksége van ezekre. Ez még akkor is így van, ha a vagyon teljes egészében a másik házastárshoz tartozik. Ha azonban az egyik házastársnak ilyen módon juttatott vagyon értéke meghaladja az ezen házastársat a megosztandó vagyomból megillető hányad értékét, a házastárs akkor jogosult annak tulajdonjogára, ha megfizeti a különbözetet a másik házastárs részére. Másik példa, hogy a túlélő házastárs jogosult bizonyos minimális pénzösszegre a két házastárs vagyonából. Ez akkor is így van, ha az elhunyt házastárs vagyona különvagyon volt, és az elhunyt házastárs a teljes saját vagyont másra hagyta.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyona a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A svéd jog csak a házasság felbontásáról rendelkezik. A házasság felbontásának joghatása, hogy a megosztandó vagyont meg kell osztani. Az egyik házastárs tartásra is jogosult lehet legalább egy átmeneti időszakra.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni rendszerre a házastársak egyikének halála?

A vagyont megosztják az elhunyt személy örökösei és a túlélő házastárs között. A házastársak közös gyermekei és unokái azonban csak mindkét házastárs halála után juthatnak hozzá örökségükhöz.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A vagyont maguk a felek is megoszthatják. Ha megegyeznek, az egyetlen formai követelmény, hogy a megosztást írásba kell foglalni, és azt mindkét félnek alá kell írnia. Ha nem jutnak egyezsége, a bíróság végrehajtót (*bodelningsförrättare*) jelölhet ki. A végrehajtó által hozott határozatokat bármelyik fél megtámadhatja bíróság előtt.

7 A házassági vagyoni rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

A házastársak felelnek saját adósságaikért. Az egyik házastárs hitelezője nem követelhet kielégítést a másik házastárs vagyonából függetlenül attól, hogy e vagyon megosztható vagy különvagyonnak minősül-e. A hitelezőnek a házastársak arra irányuló kísérletével szembeni védelmére vonatkozóan is léteznek szabályok, hogy a vagyontárgyakat elvonják a hitelező elől. A házastárs nem dönthet például úgy, hogy különvagyont be kell vonni a vagyonmegosztásba, ha szándéka a hitelező elől elvonásra irányul.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétosztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

Főszabály szerint a teljes megosztandó vagyont meg kell osztani. Számos kivétel létezik. A megosztandó vagyontól az egyik házastárs kivehet annyit, amennyi megfelel saját adósságának. A két házastárs szintén kiveheti a ruházati cikkeket és egyéb olyan vagyontárgyakat, amelyeket az adott házastárs személyesen használ, valamint minden személyes ajándékot. A megosztás nem terjed ki a munkáltatók által vagy állami alapokból teljesítendő nyugdíjjogosultságokra, valamint bizonyos szempontokból magánnyugdíjakra sem. A megosztandó vagyon fennmaradó részének értékét főszabály szerint egyenlően kell megosztani a házastársak között. A megosztás során figyelembe kell venni, hogy ki a szóban forgó vagyontárgy tulajdonosa. A fent említetteknek megfelelően a házastársi közös lakásra és annak lakberendezési tárgyaira vonatkozó különös szabályok is léteznek.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Minden ingatlanátruházást nyilvántartásba kell venni a tulajdonjog nemzeti földmérési hivatalnál (*Lantmäteriet*) történő nyilvántartásba vétele iránti kérelem útján. A nyilvántartásba vételt általában a vevő kéri. Az eredeti dokumentumokat csatolni kell a kérelemhez.

Utolsó frissítés: 10/11/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.